

ÜENÜTO
 Esperanto haru
 korraldab algajale
 TALLINNAS ja NÖMMEL

4 ESPERANTO

KEELE KURSUST

1) Nõmmel, S. Pärnu m. 84, I. algk. ruumes	teisipäev
neljapäev	kella 7—9 õhtul.	Algus: 14 märts s.a.
2) Tallinnas, Uus t. 15	IV „ „
kesknädal
reede	„ 8.30—10.30 õht.	„ 20 „ „
3) „ Vabriku 10	IX „ „
esmaspäev
neljapäev	„ 7—9 „ „	„ 14 „ „

nende kolme kursuste kestvus à 20 loengut à 2 tundi

ja kiirkursuse kestvusega 12 loengut à 2 tundi:

4) Tallinnas, S. Tartu m. 33, XIII algk. ruumes,	pühapäev
teisipäev
reede	kella 12—2 p. I.	Alg. 17 märts s.a.
	„ „	„ 7—9 õhtul	

Kursuste tasu: Kr. 3.—; õppureile, kaitsev. ja liikmeile Kr. 2.—

Ülesanda: ÜENÜTO's Tallinn, Lossi plats 4, II. (Tel. 429-77)

kesknäd., neljap. ja reede kella 7—9 õht. ja

kursuste asukohtades — algustel.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
 ARHIIVKOGU

Kutsekaart

Saadaks.

Sm.

EK(b)P Tallinna Linnakomitee Partei Haridusmaja
palub Teid loengule:

**„LOODUSKAITSE NSV LIIDUS JA NOORTE
ÜLESANDED LOODUSKAITSE ALAL“**

Lektor loodusteadlane dr. Vilbaste.

Loeng toimub reedel, 13. aprillil kell 18.00 Partei
Haridusmaja loengusaalis, Raekoja pl. 14.

V. A.

TALLINNA LINNA RAHVAHARIDUSE
OSAKOND PALUB TEIE AUSTAVAT
OSAVÕTTU RAHVUSVAHELISE-NAISTE-
PÄEVA PUHUL KORRALDATAVAST

**KOOLINOORSOO
VI VIISNURGA HOMMIKUST**

PÜHAPÄEVAL, 9. MÄRTSIL 1941. KL. 12.00
„ESTONIA“ KONTSERTSAAIS.

KOHT: 1/3 RIDA.

Maksev pääsmena 2 isikule.

Väljaandja: Tallinna Linna Rahvahariduse Osakond. Trükitud Riigi Trükitööstuskoolis
Tallinnas, Tartu mnt. 11, 1941. a. Tiraaž 100 eks. Tellimise nr. 9. MB 3963

ARK PT-4220

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Lp. sm.

Palume Teid osa võtta Tallinna kõrgemate koolide

PIDULIKUST KONTSERF-AKTUSEST

Estonia kontsertsaalis, neljapäeval 12. veebr. 1948 a., kell 18.00

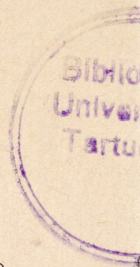
Tallinna Polütehnilise Instituudi üliõpilaste alü komitee.

Tallinna Õpetajate Instituudi üliõpilaste a/ü komitee.

Tallinna Riikliku Tarbekunsti Instituudi a/ü komitee.

Tallinna Riikliku Konservatooriumi alü komitee.

Tallinna Riikliku Teatriinstituudi a/ü komitee.

Sundeksemplar

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Уважаемый товарищ.....

Просим Вас принять участие в

ТОРЖЕСТВЕННОМ АКТЕ-КОНЦЕРТЕ

*высших школ города Таллинна в концертном зале „Эстония“
в четверг 12 февраля 1948 г. в 18.00 часов.*

Профсоюзный комитет студентов Таллинского Политехнического Института

Профсоюзный комитет студентов Таллинского Учительского Института

Профсоюзный комитет студенток Таллинского Института Прикладного Искусства

Профсоюзный комитет студентов Таллинской Государственной Консерватории

Профсоюзный комитет Таллинского Государственного Театрального Института

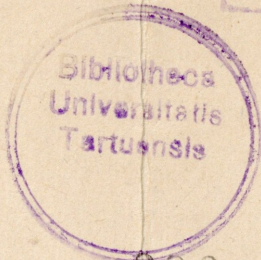
ARK PT-4220

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Sündesemplar

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Lp. sm.

Уважаемый товарищ,

Palume Teid osa võtta Tallinna kõrgemate koolide

Просим Вас принять участие в

PIDULIKUST KONTSERF-AKTUSEST

ТОРЖЕСТВЕННОМ АКТЕ-КОНЦЕРТЕ

Estonia kontsertsaalis, neljapäeval 12. veebr. 1948 a., kell 18.00

386

*высших школ города Таллинна в концертном зале „Эстония“
в четверг 12 февраля 1948 г. в 18.00 часов.*

- Tallinna Polütehnilise Instituudi üliõpilaste a/i komitee.*
- Tallinna Õpetajate Instituudi üliõpilaste a/i komitee.*
- Tallinna Riikliku Tarbekunsti Instituudi a/i komitee.*
- Tallinna Riikliku Konservatooriumi a/i komitee.*
- Tallinna Riikliku Teatriinstituudi a/i komitee.*

- Профсоюзный комитет студентов Таллинского Политехнического Института*
- Профсоюзный комитет студентов Таллинского Учительского Института*
- Профсоюзный комитет студентов Таллинского Института Прикладного Искусства*
- Профсоюзный комитет студентов Таллинской Государственной Консерватории*
- Профсоюзный комитет Таллинского Государственного Театрального Института*

Th. Luts'u
tantsukursused

AIA TÄNAV 19

Vastuvõtm. igap. kl. 1–2 l. ja 5–6 p. l.

Kui soovite ilusasti ning ruttu tantsima õppida, et tants teile lõbu ning mõnust sünnitab, pealtvaatajaid aga vaimustab, siis pidage silmas

Th. Luts'u

tantsukursuseid,

sest nad on paremad terves Eestis oma soliidsed, elegantse ning kõigile arusaadava õppeviisiga.

Peale väljamaalt tagasiõudmist moodustavad tantsud esimesest allikast.

Kursused algajatele, edasiõudnutele ning headele tantsijatele. Eratunnid üksikutele isikutele ning gruppidele.

Arvesse võttes kursuste pikkust tundides, on õppemaks väljaspool võistlust.

Õpetus algab esimesest tunnist muusikaga.

Paremad pianistid — uuemad tõmbetükid.

Ruumid õhurikkad ning täiesti tolmuta, sest kursused on varustatud tolmuimeja ja õhupuhastajatega.

Õppuste vaheajal välismaa tantsu-
muusika ning tempo tutvustamiseks —
raadio.

Daamidele vaatamiseks alati kõige uue-
mad Pariisi moelehed.

Kui soovite ilusasti ning ruttu tantsima õppida, et tants teile lõbu ning mõnust sünnitab, pealtvaatajaid aga vaimustab, siis pidage silmas

Th. Luts'u
tantsukursuseid,

sest nad on paremad terves Eestis oma soliidse, elegantse ning kõigile arusaadava õppeviisiga.

Peale väljamaalt tagasijõudmist moodsad tantsud esimesest allikast.

Kursused algajatele, edasijõudnutele ning headele tantsijatele. Erätunnid üksikutele isikutele ning gruppidele.

Arvesse võttes kursuste pikkust tundides, on õppemaks väljaspool võistlust.

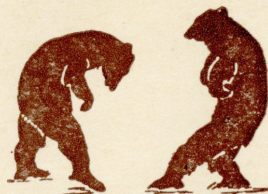
Õpetus algab esimesest tunnist muusikaga.

Paremad pianistid — uuemad tõmbetükid.

Ruumid õhurikkad ning täiesti tolmuta, sest kursused on varustatud tolmuimeja ja õhupuhastajatega.

Õppuste vaheajal välismaa tantsumuusika ning tempo tutvustamiseks — raadio.

Daamidele vaatamiseks alati kõige uuemad Pariisi moelehed.

ARH PT - 4220

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

„Postimehe“ trükk, Tartus

разр.
М. Н. П.

РЕВЕЛЬСКІЕ
ЭЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКІЕ
Курсы.

..... семестро

Входной билетъ

„ “ 1921 г.

№

г. Ревель.

слушателя

Завѣдующій Курсами:

Naesterahwa majandusline õpetus

on meil alles väga lapseskingades. Kaugelt suurem osa peavad sellega leppima, mis oma kodu, oma eht perewanemate juures näewad ja kuulewad. Seda ei wõi muidugi palju olla. Mõnel pool on küll wiimisel ajal mõnel iseäralisel töowaljal täiemat õpetust andma hakatud, nagu fudumises; siis on ka süin ja sääal keetmise ja muud sarnaseid kursusi. Kuid täielisemat õpeasutust, kus igas majapidamise tööharus õpetust jagataks, pole meil kahes kubermangus fuskil pool olemas.

Wida ligemal pole, peame kaugemalt otsima.

Kuuramaal töötab mõnda aega juba üks täieline naesterahwa majandusline kool, mille asutaja ja juhataja baroniproua Bönningshausen-Budberg on. Sääal õpeasutuses on nii mõnigi Eesti neiu omale haridust saanud ja loodame tulewikus, et Eesti rahwas oma tütardele selles asutuses rohkem maja pidamist õpetada lasseb.

Poniemone

(Bauske ligidal)

majanduslise õpeasutuse

juhtkawa (programm).

I. aastal.

1. Loomade kaswatamine ja rawitsemine.
2. Piimatalitus: Wõi ja 11 fordi juustu walmistamine.
3. Sigadefarwatamine: rawitsemine nuumamine.
4. Kodulindude talitus, nuumamine, rawitsemine.
5. Maas, keeduwilja, wiljapuude, toalilledede harimine.
6. Pesu pesemine ja triikimine.
7. Retramine ja fudumine.
8. Lamaste kaswatus ja rawitsemine.

9. Loomade tapmine, liha jagamine, selle tarvitamine.
10. Peenikese ja liht-toidu valmistamine, lauakatmine.
11. Söögilaua katmine iseäralistel pidufordadel.
12. Marjade sissekeetmine, puuwilja kuiwatamine.
13. Mesilaste pidamine.
14. Lugemise-, kirjutamise-, ja arvamise õpetus Wene-keeles.

II. aastal.

1. Wene keele õppimine: Tegelikult, grammatikalikult.
2. Kirjade kirjutamine, kõrgema kohtadesse, raamatupidamine.
3. Lühikene kursus terwise õpetuse kohta, õnnetuse korral abiandmine, haigete talitus.
4. Lühikene loomade terwisehoiu õpetus, haigete loomade talitus.
5. Pesu, nimelt peenikese pesu, triifimine.
6. Kodu- ja wäljamaa juustude valmistamine.
7. Liha soolamine ja kuiwatamine, worstitegemine.
8. Kuiwatud toiduainete (konservite) valmistamine.
9. Mõned juhatused koogitegemises.

Õpetuse andjad.

1) Juhatajanna (inspectriksa) õpetab majapidamist ja lindude kaswatust. 2) Wene keele õpetajanna. 3) Käsitöö õpetajanna, kes kirjatöös ka õpetust annab. 4) Kunstaendnik. 5) Koff. 6) Pesuja. 7) Kuduja. 8) Majapidamise juhatajanna (wirtin). 9) Mesilaste pidaja. 10) Kodulindude kaswatuse tundja. 11) Juustutegija ja piimatallituse juhataja. 12) Terwise hoiu õpetaja. 13) Kooliõpetaja, kes raamatupidamist, karjakaswatust, aijapidamist, ja haige loomade rawitsemist õpetab.

Ülemjuht ja maja-ema: Baroniproua Aleksandrine Bönningshausen-Budberg, sündinud grahwinna Anrep-Elmpt.

Posti-adress: Miitawi-Bauske kaudu, Poniemoni mõisa.

Доволено цензурою. Юрьевъ, 7-го января 1903 г.

Тип. И. Ф. Штеффенгагена и сына въ Митавѣ.

Kursused

ülikooli eeskavaga

loogika, gnoseoloogia, psühologia, esteetika, kõr-
gema matemaatika, poliitilise majandusteaduse ja
sotsioloogia üle awab 10. nowembril

Profesfor K. Shakow

Tartu Eesti Ametnikkude Ühingu ruumides
Tähe tän. 15. Üles anda seal samas igapäew 6-8
õht., ehk Raagi raamatukpl., Rüütli tän. Ülesand-
misel ära tähendada õpaine ja soowitaw kella aeg.
Maks 20 Mk. loengu päält, juurema kuulajate
arwu juures wähem. Ametnik. Ühingu liikmetel
hinna alandus. Kursused kestawad talw läbi.

Курсы

в университетском объеме

по логикѣ, гносеологии, психологии, эстетикѣ, вы-
сшей математикѣ, политической экономии и социо-
логии открывает 10 ноября

профессор К. Жаков

на Звѣздной ул. д. 15 в помѣщеніях „Tartu Amet-
nikkude Ühing.“ Записаться там же ежедневно
от 6-8 час. вечера, или в книжном маг. Раага, Ры-
царской ул. При записываніи просят обозначить
предмет и время дня самое удобное. Плата 20 Mk.
за лекцію, при большем количествѣ слушателей
уступка, Членам общества „Т. Е. А. Ü.“ скидка.

Курсы продолжаютя всю зиму.

ARH PP-4220

10. III. 45

KUTSEKAART

Sm.

EK(b)P Tallinna Komitee Partei Haridusmaja palub Teid
osa võtta loengust:

„KASULIKKE MAAPÕUEVARASID EESTIS“

lektor doktor LEHA

Loeng toimub teisipäeval, 13. märtsil kell 18.30 loengusaalis
(Raekoja pl. 14)

Kutsekaart

Sm.

EK(b)P Tallinna Linnakomitee Partei Haridusmaja
palub Teid loengule:

**„LOODUSKAITSE NSV LIIDUS JA NOORTE
ÜLESANDED LOODUSKAITSE ALAL“**

Lektor loodusteadlane dr. Vilbaste.

Loeng toimub reedel, 13. aprillil kell 18.00 Partei
Haridusmaja loengusaalis, Raekoja pl 14.

9. Xu 46

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

А В О Н Е М Е Н Т

ЕК(б)Р Tallinna Linnakomitee Partei Haridusmaja poolt noortele kommunistidele organiseeritavate loengute sari.

Ц И К Л

лекций для молодых коммунистов, организуемый Домом Партийного Просвещения Таллинского ГК КП(б) Эст.

Sundeksemplar

Loengute sari noortele kommunistidele:

1. Bolševike partei — nõukogude rahva juhtiv jõud.
Bolševike partei organisatsioonilised alused.
2. Parteiliikme kohustused ja õigused. Mida partei nõuab kommunistidelt.
3. ÜK(b)P ehitus ja siseparteiline demokratism.
4. Bolševike partei osa võitluses kommunismi ülesehimise eest meie maal.

ЦИКЛ ЛЕКЦИЙ для молодых коммунистов.

1. Партия большевиков — руководящая сила советского народа. Организационные основы большевистской партии.
2. Обязанности и права члена партии. Что партия требует от коммунистов.
3. Строеение ВКП(б) и внутрипартийная демократия.
4. Роль партии большевиков в борьбе за построение коммунизма в нашей стране.

Цена абонемента 10 рублей.

Loengute sari noortele kommunistidele:

1. Bolševike partei — nõukogude rahva juhtiv jõud. Bolševike partei organisatsioonilised alused.
2. Parteiliikme kohustused ja õigused. Mida partei nõuab kommunistidelt.
3. ÜK(b)P ehitus ja siseparteiline demokratism.
4. Bolševike partei osa võitluses kommunismi ülesehitamise eest meie maal.

ЦИКЛ ЛЕКЦИЙ

для молодых коммунистов.

1. Партия большевиков — руководящая сила советского народа. Организационные основы большевистской партии.
2. Обязанности и права члена партии. Что партия требует от коммунистов.
3. Строение ВКП(б) и внутрипартийная демократия.
4. Роль партии большевиков в борьбе за построение коммунизма в нашей стране.

Цена абонемента 10 рублей.

ARM RT-4220

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Sundeksemplar

ABONEMENT Nr. _____

Välja antud sm.

tõendina, et temal on õigus kuulata EK(b)P Tallinna Linnakomitee Partei Haridusmaja poolt organiseeritavaid tsükkelloenguid „abiks iseõppijaile“:
1. Dialektilise ajaloolise materialismi, 2. ÜK(b)P ajaloo, 3. poliitilise ökonomia, 4. NSV Liidu välispoliitika ja kaasaegsete rahvusvaheliste suhete ainete alal, vastavalt abonemendis näidatud temaatikale.

LOENGUTE SARI ÜK(b)P AJALOO AINE ALAL.

LOENGUTE TEMAATIKA:

1. Karl Marx ja F. Engels „Kommunistliku partei manifest.“
2. V. I. Lenini teos „Mis on „rahvasõbrad“ ja kuidas nad võitlevad sotsiaaldemokraatide vastu.“
3. Bolševike partei ideoloogilised alused. V. I. Lenini teos „Mida teha?“ ja J. V. Stalini teos „Lühidalt lahkkelidest parteis“.
4. Bolševike partei organisatsioonilised alused. V. I. Lenini teos „Üks samm edasi, kaks sammu tagasi“ ja J. V. Stalini teos „Proletaarlaste klass ja proletaarlaste partei“.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

5. Bolševike partei taktikalised alused. V. I. Lenini teos „Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis“.
6. J. V. Stalin „Dialektilisest ja ajaloolisest materialismist“ (3 loengut).
7. J. V. Stalini teos „Marksism ja rahvusküsimus“.
8. J. V. Stalini teos „Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium“.
9. V. I. Lenini teos „Riik ja revolutsioon“.
10. J. V. Stalini teos „Oktoobrirevolutsioon ja vene kommunistide taktika“.

LOENGUTE SARI POLIITÖKONOOMIA AINE ALAL.

I. Kapitalism.

1. Poliitilise ökonoomia aine.
2. Kapitalismieelsed ühiskondlik-majanduslikud formatsioonid.
3. Kapitalistliku tootmisviisi ettevalmistus.
4. Kaubatootmine ja raha osatähtsus.
5. Kapital ja lisaväärtus.
6. Töötasu ja tööpäev kapitalismi tingimustes.
7. Kapitali kuhjumine ja proletariaadi vaesumine.
8. Lisaväärtuse jaotus kapitalistide vahel.
9. Maarent ja kapitalismi arenemine põllumajanduses.
10. Ühiskondliku kapitali taastöötmine ja majanduskriisid.
11. Kapitalismi monopolistlik staadium — imperialism. Kapitalismi üldkriis.
12. V. I. Lenini teostest „Imperialism kui kapitalismi kõrgem staadium“.
13. Kapitalistlike riikide kaasaegne majanduselu.
14. Kaasaegsete kodanlike majandusteaduslike õpetuste kriitika.

LOENGUTE SARI DIALEKTIILISE AJALOOLOSE MATERIALISMI AINE ALAL.

I. Dialektiline materialism on marksistlik-leninliku partei maailmavaade.

1. Dialektilise ja ajaloolise materialismi tekkimine oli revolutsiooniliseks pöördeks filosoofia arenemises.
2. Dialektiline materialism on kommunismi teoreetiline alus.
3. Marksistliku filosoofia kaitsmine ja edasiarendamine Lenini ja Stalini poolt võitluses bolševismi vaenlaste vastu.

II. Marksistliku dialektilise meetodi põhijooned.

1. Materialistlik dialektika kui teaduslik meetod.
2. Nähtuste üldine seos ja vastastikune sõltuvus looduses ja ühiskonnas.
3. Liikumine ja muutumine, arenemine ja uuenemine looduses ja ühiskonnas.
4. Arenemine kui kvantitatiivsete muutuste üleminek põhilisteks kvalitatiivseteks muutusteks.
5. Arenemine kui vastandite võitlus.
6. Marksistliku dialektilise meetodi tähtsus kommunistliku partei praktilises tegevuses.
7. F. Engelsi teosest „Ludvig Feuerbach“.
8. F. Engelsi teosest „Anti-Dühring“.

III. Marksistliku filosoofilise materialismi põhijooned.

1. Marksistlik dialektiline materialism kui maailma seletamise ainuke teaduslik teooria.

2. Maailma materiaalsus ja tema arenemise seaduspärasused.
3. Materaia primaarsus ja teadvuse sekundaarsus.
4. Maailma ja tema seaduspärasuste tunnetatavus.
5. Marksistliku filosoofilise materialismi tähtsus kommunistliku partei praktilises tegevuses.
6. V. I. Lenini teosest „Materialism ja empiriokrititsism“.

LOENGUTE SARI NSV LIIDU VÄLISPOLIITIKA JA KAASAEGSETE RAHVUSVAHELISTE SUHETE AINE ALAL.

1. Nõukogude välispoliitika alused.
2. NSV Liit valvel rahu ja rahvaste julgeoleku eest.
3. Demokraatliku ja imperialistliku laagrite võitlus rahvusvahelises poliitikas.
4. Anglo-Ameerika blokk ja Anglo-Ameerika vastuolud.
5. Kuidas imperialistid alustasid Teist Maailmasõda.
6. Võitlus ühtse töölisliikumise eest.
7. USA — rahvusvahelise reaktsioonilise imperialismi kants.
8. Parempoolsed sotsialistid — ameerika imperialismi agendid.
9. Kaasaegne sõjalis-poliitiline olukord Hiinas.
10. Lõuna-Ida Aasia, Indoneesia, India ja Indohiina rahvaste rahvuslik vabaduse-võitlus.
11. Rahva-demokraatia areng Kesk- ja Lõuna-Ida-Euroopa riikides.

ABONEMENT: hind 15 rbl.

MÄRKUS: Kohustuslik kaasaskandmiseks loengute kuulamisest osavõtmisel.

АБОНЕМЕНТ

Выдано тов.

в том, что он имеет право слушать цикл лекций при ДOME партийного просвещения в помощь самостоятельно изучающим: 1) Диалектический и исторический материализм, 2) Историю ВКП(б), 3) политэкономию, 4) вопросы внешней политики СССР и современного международного положения согласно тематике указанной в абонементе.

ЦИКЛ ЛЕКЦИЙ ПО ИСТОРИИ ВКП(б).

Тематика лекций

1. О работе Карла Маркса и Ф. Энгельса «Манифест Коммунистической партии».
2. О работе В. И. Ленина «Что такое «друзья народа» и как они воюют против социал-демократов?».
3. Идеологические основы большевистской партии (работа В. И. Ленина «Что делать?» и работа И. В. Сталина «Коротко о партийных разногласиях»).
4. Организационные основы большевистской партии (работа В. И. Ленина «Шаг вперед, два шага назад» и работа И. В. Сталина «Класс пролетариев и партия пролетариев»).

5. Тактические основы большевистской партии (работа В. И. Ленина «Две тактики социал-демократии и демократической революции»).
6. О работе И. В. Сталина «О диалектическом и историческом материализме» (3 лекции).
7. О работе И. В. Сталина «Марксизм и национальный вопрос».
8. О работе В. И. Ленина «Империализм, как высшая стадия капитализма».
9. О работе В. И. Ленина «Государство и революция».
10. О работе И. В. Сталина «Октябрьская революция и тактика русских коммунистов».

ЦИКЛ ЛЕКЦИЙ ПО ПОЛИТЭКОНОМИИ.

1. Капитализм.

1. Предмет политической экономии.
2. Докапиталистические общественно экономические формации.
3. Подготовка капиталистического способа производства.
4. Товарное производство и роль денег.
5. Капитал и прибавочная стоимость.
6. Заработная плата и рабочий день при капитализме.
7. Накопление капитала и обнищание пролетариата.
8. Раздел прибавочной стоимости между капиталистами.
9. Земельная рента и развитие капитализма в сельском хозяйстве.
10. Воспроизводство общественного капитала и экономические кризисы.
11. Монополитическая стадия капитализма — империализм. Общий кризис капитализма.
12. О работе В. И. Ленина «Империализм, как высшая стадия капитализма».
13. Современная экономика капиталистических стран.
14. Критика современных буржуазных экономических учений.

ЦИКЛ ЛЕКЦИЙ ПО ДИАЛЕКТИЧЕСКОМУ И ИСТОРИЧЕСКОМУ МАТЕРИАЛИЗМУ.

I. Диалектический материализм — мировоззрение марксистско-ленинской партии.

1. Возникновение диалектического и исторического материализма — революционный переворот в развитии философии.
2. Диалектический материализм — теоретическая основа коммунизма.
3. Защита и дальнейшее развитие Лениным и Сталиным марксистской философии в борьбе против врагов большевизма.

II. Основные черты марксистского диалектического метода.

1. Материалистическая диалектика, как научный метод.
2. Всеобщая связь и взаимообусловленность явлений в природе и обществе.
3. Движение и изменение, развитие и обновление в природе и в обществе.
4. Развитие, как переход количественных изменений в коренные качественные.
5. Развитие, как борьба противоположностей.
6. Значение марксистского диалектического метода для практической деятельности коммунистической партии.
7. О работе Ф. Энгельса «Людвиг Фейербах».
8. О работе Ф. Энгельса «Анти-Дюринг».

Основные черты марксистского философского материализма.

1. Марксистский диалектический материализм, как единственная научная теория объяснения мира.
2. Материальность мира и закономерности его развития.

3. Первичность материи и вторичность сознания.
4. Познаваемость мира и его закономерностей.
5. Значение марксистского философского материализма для практической деятельности коммунистической партии.
6. О работе В. И. Ленина материализм и эмпириокритицизм.

ЦИКЛ ЛЕКЦИЙ ПО ВОПРОСАМ «ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ СССР И СОВРЕМЕННОГО МЕЖДУНАРОДНОГО ПОЛОЖЕНИЯ».

1. Основы советской внешней политики.
2. Борьба СССР за прочный мир и безопасность народов.
3. Борьба демократического и империалистического лагерей в международной политике.
4. Англо-американский блок и англо-американские противоречия.
5. Как империалисты развязали вторую мировую войну.
6. Борьба за единство рабочего движения.
7. США — оплот международной империалистической реакции.
8. Правые социалисты — агенты американского империализма.
9. Современное военно-политическое положение в Китае.
10. Национально-освободительная борьба народов юго-восточной Азии, — Индия, Индонезия, Индокитай.
11. Развитие народной демократии в странах Центральной и Юго-восточной Европы.

Цена абонеента 15 руб.

Примечание: Пред'явление абонеента обязательно при посещении лекций.

48-2368 П

44444 KUTSE

Andku julget mõtteviisi
ellu kaasa endist viisi
meile meie vana kool.
E. Nüt.

Andku julget mõtteviisi
ellu kaasa endist viisi
meile meie vana kool.
E.

Olete oodatud 4.kooli
70.aastapäeva
pidulikule kontsert-aktusele
11.veebruari k.a. kell 16⁰⁰
uues Poliitharidusmajas.

Vilistlasnõukogu.

Andku julget mõtteviisi
ellu kaasa endist viisi
meile meie vana kool.
E.

Olete oodatud 4.kooli
70.aastapäeva
pidulikule kontsert-aktusele
11.veebruari k.a. kell 16⁰⁰
uues Poliitharidusmajas.

Vilistlasnõukogu.

AAH PT-4220

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

ABONEMENT.

EK(b)P Tallinna Linnakomitee Partei Haridusmaja poolt organiseeritavate loengute sari nõukogude majanduse ja viisaastaku plaani küsimuste kohta.

Ц И К Л

лекций по вопросам советской экономики и пяти-летнего плана, организуемый Домом Партийного Просвещения Таллинского Горкома КП(б) Эстонии.

Sundeksemplar

Trükikoda „Ühiselu“, Tallinn. MB-07026. 2. XII 1946. T. 1791. Tiraaž 300.

Loengute sari nõukogude majanduse ja viieaastaku plaani küsimuste kohta.

1. Rahvamajanduse sotsialistlik süsteem ja tema arengu seadused.
2. Sotsialistliku majandussüsteemi paremus võrreldes kapitalistliku süsteemiga.
3. Tootmisvahendite ühiskondlik omand — sotsialistlike tootmissuhete alus.
4. Sotsialismi materialne tootmisbaas.
5. Nõukogude majanduse sotsialistlik planeerimine.
6. Ühiskondliku töö sotsialistlik organiseerimine ja sotsialistlik põhimõtte jaotuses töö järgi.
7. Majanduslik arvestus, omahind, hind ja kasu sotsialistlikus majanduses.
8. Nõukogude kaubandus ja turg NSVL-s.

9. Raha ja krediit NSVL-s.
10. Põhimised majanduslikud ülesanded NSV Liidus.
11. NSVL rahvamajanduse taastamise ja arendamise 1946. — 1950. a. viisaastaku plaani põhimised majanduspoliitilised ülesanded.
12. Tööstuse ja transpordi areng uuel viisaastakul.
13. Tehnika arengu võimalused uuel viisaastakul.
14. Töö tootlikkuse tõstmise võimalused NSVL rahvamajanduses 1946. — 1950. aastatel.
15. Põllumajanduse areng uuel viisaastakul.
16. Kolhoosnike isiklike huvide ühtsusest kolhooside ühiskondlike huvidega.
17. Töötajate materiaalse ja kultuurilise taseme tõus uuel viisaastakul.
18. Tootlike jõudude paigutus NSVL uuel viisaastakul.
19. Laiendatud sotsialistlik taastamine uuel viisaastakul.

20. Liiduvabariikide (oblastite, kraide) arendamise viis-aastaku plaan 1946. — 1950. a.
21. Sotsialismi ehitamise lõpuleviimise võimalused ja aste-astmeline üleminek kommunismile NSV Liidus.

Abonemendi hind 20 rbl.

Ц И К Л

лекций по вопросам советской экономики и пятилетнего плана.

1. Социалистическая система народного хозяйства и законы ее развития.
2. Преимущества социалистической системы хозяйства перед капиталистической системой.
3. Общественная собственность на средства производства — основа производственных отношений социализма.
4. Материально-производственная база социализма.
5. Социалистическое планирование советской экономики.
6. Социалистическая организация общественного тру-

да и социалистический принцип распределения по труду.

7. Хозяйственный расчет, себестоимость, цена и прибыль в социалистическом хозяйстве.
8. Советская торговля и рынок в СССР.
9. Деньги и кредит в СССР.
10. Основная экономическая задача СССР.
11. Основные хозяйственно-политические задачи пятилетнего плана восстановления и развития народного хозяйства СССР на 1946—1950 гг.
12. Развитие промышленности и транспорта в новой пятилетке.
13. Пути развития техники в новой пятилетке.
14. Пути повышения производительности труда в народном хозяйстве СССР на 1946—1950 гг.
15. Развитие сельского хозяйства в новой пятилетке.

16. О сочетании личных интересов колхозников с общественными интересами колхозов.
17. Повышение материального и культурного уровня трудящихся в новой пятилетке.
18. Размещение производительных сил СССР в новой пятилетке.
19. Расширенное социалистическое воспроизводство в новой пятилетке.
20. Пятилетний план развития республики (области, края) на 1946—1950 гг.
21. Пути завершения строительства социализма и постепенного перехода к коммунизму в СССР.

Цена абонемента 20 рублей.

Tartu Ülikooli Raamatukogu

ARHIIVKOGU

6. 24 46

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

А В О Н Е М Е Н Т

ЕК(б)Р Tallinna Linnakomitee Partei Haridusmaja poolt intelligentsile organiseeritavate loengute sari marksismi-leninismi klassikuist.

Ц И К Л

Лекций для интеллигенции по произведениям классиков Маркизма-Ленинизма.

Sundeksemplar

**Loengute sari intelligentsile marksismi-leninismi
klassikuist:**

1. **K. Marx ja F. Engels** — „Kommunistliku Partei Manifest“
2. **V. I. Lenin** — „Mis teha?“
3. **V. I. Lenin** — „Samm edasi, kaks sammu tagasi.“
4. **V. I. Lenin** — „Sotsiaaldemokraatia kaks taktikat demokraatlikus revolutsioonis.“
5. **V. I. Lenin** — „Pahempoolne „lastehaigus“ kommunismis.“
6. **J. V. Stalin** — „Dialektilisest ja ajaloolisest materialismist.“
7. **J. V. Stalin** — „Marksism ja natsionaal-koliniaalküsimus.“
8. **V. I. Lenin** — „Riik ja revolutsioon.“

9. **V. I. Lenin** — „Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded.“
10. **J. V. Stalin** — „Leninismi alustest“.
11. **J. V. Stalin** — „NSVL Suurest Isamaasõjast“.

Loengu algus kell 18.00.

7. Keskkooli ruumides, Hariduse 3.

ЦИКЛ

ЛЕКЦИЙ ДЛЯ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ ПО ПРОИЗВЕДЕНИЯМ КЛАССИКОВ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА

1. К. Маркс и Ф. Энгельс — «Манифест Коммунистической партии».
2. В. И. Ленин — «Что делать?».
2. В. И. Ленин — «Шаг вперед, два шага назад».
4. В. И. Ленин — «Две тактики социал-демократии в демократической революции».
5. В. И. Ленин — «Детская болезнь «левизны» в коммунизме».
6. И. В. Сталин — Диалектический и исторический материализм.
7. И. В. Сталин — «Марксизм и национально-колониальный вопрос.»

8. В. И. Ленин — «Государство и революция.»
9. В. И. Ленин — «Очередные задачи советской власти.»
10. И. В. Сталин — «Об основах ленинизма.»
11. И. В. Сталин — «О Великой отечественной войне Советского Союза.»

Начало лекции в 18.00

Харидусе 3.

ARH PT-4220

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Trükikoda „Ühiselu“, Tallinn. MB-07305. 30. XI 1946. T. 1791. Tiraaž 300.

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

ABONEMENT

EK(b)P Tallinna Linnakomitee Partei Haridusmaja poolt organiseeritavate loengute sari marksismi-leninismi teooria iseõppijaile dialektilisest ja ajaloolisest materialismist.

ЦИКЛ

лекций по диалектическому и историческому материализму для самостоятельно изучающих теорию Марксизма-Ленинизма, организуемый Домом Партпросвещения, Таллинского ГК КП(б) Эстонии.

Sundeksemplar

Loengud dialektilisest ja ajaloolisest materialismist marksismi-leninismi teooria iseõppijale.

1. Dialektiline materialism marksistlik-leninliku partei maailmavaade.
2. Marksismi teooria filosoofilised eelkäijad.
3. Vene klassikaline filosoofia XIX sajandil.
4. Marksistliku dialektilise meetodi põhijooned.
5. Marksistliku filosoofilise materialismi põhijooned.
6. Marksistliku dialektilise meetodi ja marksistliku filosoofilise materialismi tähtsus kommunistliku partei praktilisele tegevusele.
7. Lenini teostest „Materialism ja empiriokrititsism“.
8. Ajaloolise materialismi põhijooned.
9. Marksism-leninism klassidest ja klassivõitlusest.
10. Riik ja revolutsioon. Õpetus proletariaadi diktaatuurist.

11. Sotsialism ja kommunism kommunistliku ühiskonna kaks faasi.
12. Marksistliku filosoofia edasiarendamine Lenini ja Stalini poolt.

Loengu algus kell 18.00.

EK(b)P Tallinna Linnakomitee ruumides.

Abonemendi hind rbl. 15.—

Ц И К Л

лекций по диалектическому и историческому материализму для самостоятельно изучающих теорию марксизма-ленинизма.

1. Диалектический материализм — мировоззрение марксистско-ленинской партии.
2. Философские предшественники марксизма.
3. Русская классическая философия XIX века.
4. Основные черты марксистско-диалектического метода.
5. Основные черты марксистского философского материализма.
6. Значение марксистского диалектического метода и марксистского философского материализма, для практической деятельности коммунистической партии.

7. О книге Ленина «Материализм и эмпириокритицизм».
8. Основные черты исторического материализма.
9. Марксизм-ленинизм о классах и классовой борьбе.
10. Государство и революция. Учение о диктатуре пролетариата.
11. Социализм и коммунизм две фазы коммунистического общества.
12. Дальнейшее развитие марксистской философии Лениным и Сталиным.

Начало лекции в 18.00.

В помещении ГК КП(б) Эстонии

Вана Виру 12.

Цена абонемента 15 руб.

ARN PT-4220

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Trükikoda „Ühiselu“, Tallinn. MB-07304. 30. XI 1946. T. 1791. Tiraaž 300.

Zeeh asutuse Toetajate Seltsi

poolt Zeeh kommertsgümnaasiumi hääks 2. märtsil

1935. a. korraldatava

PIDU-ÕHTU K A V A

I.

1. Mu süda M. Hermann.
2. Hällilaul M. Saar.
3. Kevadelaul A. Läte.

Laulab õpilaste naiskoor hra J. PAKK'i juhatusel.

II.

„Virmaline ja Valgepea“

Hans Bazeri lastenäidend 5 pildis.

Tegelased:

- Mõisahärra V. Aruväli — V kl. õpil.
Mõisaproua L. Jõesaar — III kl. õpil.
Virmaline E. Eichelmann — III keskk. kl. õpil.
Valitseja D. Pöder — IV kl. õpil.
Valitseja proua L. Kuusler — IV kl. õpil.
I daam D. Piilberg — II kl. õpil.
II daam J. Murd — V kl. õpil.
I härra H. Reinmann — II kl. õpil.
II härra N. Siiak — V kl. õpil.
Kokk L. Koplík — V kl. õpil.

- Nõid M. Leemets — II kl. õpil.
Haldjas A. Kaber — V kl. õpil.
Peeter, seakarjus I. Perk — III keskk. kl. õpil.
Karu L. Maurus — V kl. õpil.
Kass V. Leemets — II kl. õpil.
Koer H. Johanson — IV algk. kl. õpil.
Mutt H. Treufeld — II kl. õpil.
Prof. Marabu E. Mölder — III keskk. kl. õp.
Kuu V. Luik — III kl. õpil.
Narr H. Aleksejeva — II kl. õpil.
Poiss A. Lauri — III keskk. kl. õpil.

Virmalise mänguseltsilised, kokapoisid, konnad, nõiad, haldjad, kääbused, jääpiigad, külarahvas.

I pilt — metsas.	V a h e a j a d :
II pilt — nõiutud mets.	I ja II pildi vahel 10 min.
III pilt — lumine maastik.	II „ III „ „ 15 „
IV pilt — turul.	III „ IV „ „ vaheaeaeiole.
V pilt — lossi saalis.	IV „ V „ „ 20 min.

III.

Dramatiseering R. Schumanni „Mustlaste elust“.

Laulab õpilaste naiskoor hra J. PAKK'i juh.
Mustlastants — L. Kraiss V kl. õpil.

IV.

Väljendusvõimlemine.

III keskk., II, IV ja V kl. õpilased —
prl. A. KLAMM'i juhatusel.

T A N T S.

Lotterii-allegrii.

Kohvilaud.

Ma paluksin Teid, kui võimalik on, järgmised read oma õpilastele klassi ruumis ette lugeda (vähemalt ühes klassis).

Kokkukorjatud materjali paluksin ma kinnitatud rist-paelas (pealkirjaga „Äripaberid“) minu kätte saata — järjestamiseks, registreerimiseks ja Eesti Rahva Muuseumile ülesandmiseks.

Prof. W. Anderson,
Tartu, Lossi tän. 15, k. 7.

Õpilased,

Võtke igaüks puhas paberileht harilikus hefti kaustas ja kirjutage etteotsa õige selgesti oma eesnimi, sugunimi, kooli nimi, klassi number, oma vanadus, oma asukoht (see on kihelkonna, valla, küla ja talu nimi), oma sündimiskoht (nõndasamuti) ja tänane kuupäev, näituseks*):

„Kaarel Kukk, Palamuse Kõrgem Algkool, V, 14 a. vana. — Elan Palamuse kih., Kudina vallas, Nava külas, Kivi talus. — Olen sündinud Palamuse kih., Kaarepere vallas, Järvepere külas, Kangru talus. — 22. sept. 1922 a.“

Siis kuulge. Kas keegi teie seast oskab niisuguseid lastelaule ja salmikuid, nagu näituseks:

Aadamal oli seitse poega. — ABC käib aeda mööda. — A, B, hakka pähe. — Adina udina sutka sai. — Anna vanna tatariia. — Eben peeben pitse patse. — Eini meini mingi tingi. — Eins zwei drei, isa mind löi. — Eit tegi püksid, taat tegi püksid. — Ene dene res. — Entel tentel trika trei. — Esimene käsk — valge kask. — Hani, mine lauale. — Hiina keiser ratsutab. — Hiir hüppas, kass kargas. — Iisik siisik siker maasik. — Ingel, kringel, vii mind taeva. — Istu maha, loe raha. — **Kell üks — muna küps** (ehk: Kell üks — öö müts, ehk: Kell üks — ütle mulle). — Kes aias, kes aias. — Kikas ütles kanale. — **Kits kile karja**, üle mere marja, too mulle heinu; mina heina lehmale, lehm mulle piima . . . — Kits läks kiideldes mäele. — Kivi rünta punta änta. —

*) Märkus: Ma palun järgmised sõnad tahvli peale kirjutada. W. A.

Koer läks karja: kompa, kampa. — Kui Abram oli surnud. — Kui ema minu pahandab. — Kui kurat tuleb kiusama. — Kui oled noor, siis nopi õisi. — Kullikene kana varas. — Kurr karr, kus sa lähed. — Kärevere Jussi mängis pussi. — Lepatriinu, lepatriinu. — **Liiri, lõõri, lõokene.** — **Mamsel keetis moosi.** — Midli madli, kudli kadli. — Mää, memmeke, mää. — Oh mina vaene, kus minu naene. — Oh sina Hiina plika. — Oh tule mu rinnale. — **Ole ikka õnnelik.** — Peo leo, kas Tiit on teol. — Pisikesed punase peaga poisikesed. — Sass, säh söö . . . — **Sõit, sõit, sõtsele.** — Tee pätsi, tee pätsi. — Tii, tii, tigane. — Too vett; millega? — Täi tapja, poti noolija. — Varesele valu. — Vares vaga linnukene. — Äju, äiu, kussu, kussu. — Üks ei ole ühtegi. — Üks õun veeres mööda maad.

Kui keegi niisuguseid ehk teisi laulukesi ja salmikuid oskab, siis kirjutagu ta nad **siin klassis** *) oma lehe peale — kõik, mis temale meele tuleb, mida rohkem, seda parem (muidugi mitte ainult algused, vaid terved laulud); kuid kirjutagu ta ainult seda, mis ta tõesti teistelt kuulnud on — mitte seda, mis ta on raamatust lugenud. Kui üks leht täis on, võtke teine, kolmas, neljas leht, ja pange iga lehe etteotsa oma nimi. Pole viga, kui mõned õpilased kirjutavad ühe ja sellesama laulu; aga kirjutagu nad ainult seda, mis igauks ise on kuulnud, ja ainult nõnda, nagu ta kuulnud on; keegi ei tohi ära kirjutada — ükskõik, kas naabrilt või raamatust.

Kirjutada on vaja tindiga, ja väga selgesti; ortograafilised vead ei tee siin mitte kahju.

Kui keegi ei ole laulu ehk salmikut mitte seal õppinud, kus ta praegu asub, siis peab ta iga salmiku alla täpipealt kirjutama, kus kohas ta seda kuulnud on.

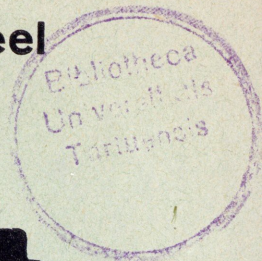
*) Märkus: Kui õpilased kodus kirjutavad, on kokkusaadud materjali hulk alati palju väiksem. W. A.

Keila Rahvahariduse Selts

korraldab

käesoleva loengute-hooaja lõpul veel

kaks loengut:

20. märtsil — **Kodukorralduse päev**

Keila Alevi Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu saalis, algus kell 13.

1. Näitlik õpiringi töökoosolek

Õpiringlaste esinemisi.

2. Koduümbruse kaunistamisest.

Agr. ED. VIIRSOO.

3. Uuendusi elamute korraldamises.

A. VÄLI.

Mõttevahetus. Tegelikke juhiseid.

Õpiringi tööde näitus.

27. märtsil — **Viljapuude kroonide ja marjapõõsaste harvendamine.**

Tegelikke töid aias juhatab aianduse konsulent E. PÖDER.

Kogunemine k. 10 P. Kohava aias, Sõja t. 28

Osavõtt kõigile tasuta.

Keilas, 8. märtsil 1938. a.

**Keila Rahvahariduse Seltsi
juhatus.**

Vortrags-Kurse

Es werden sprechen:

Prof. Dr. Friedr. Niebergall, Marburg:
„Der Kampf des Christentums mit den Weltanschauungen der Gegenwart“ (5 St.).

Prof. Dr. Hans Freyer, Leipzig:
„Die Grundlagen der Kultur und der Weltanschauung“ (5 St.).

Prof. Dr. Fr. Strich, München:
„Deutsche Klassik und Romantik“ (5 St.).

Prof. Dr. R. Müller-Freienfels, Berlin:
„Die neuere deutsche Lebensphilosophie“ (5 St.).

- a) „Die Krise in der Weltanschauung der Gegenwart“.
- b) „Neue Möglichkeiten des menschlichen Erkennens“.
- c) „Wesen und Sinn der Welt nach der neueren Philosophie“.
- d) Die Deutung des Naturgeschehens“.
- e) „Wesen und Sinn der menschlichen Kultur“.

Beginn 15. Okt. 6 Uhr abends im Walterschen Schulsaal, Magazinstrasse 3.

Zahlung insgesamt Studenten 50 Mk., andere Zuhörer 100 Mk.

Eintrittskarten erhältlich bei J. Krüger, in der Akademischen Musse (2—3), allgemeine Studentenvertretung Hetzelstrasse 1 (12—2) und vor Beginn jeder Vorlesung.

Stundenplan (Anfangsbuchstabe des Vortragenden)

Okt.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.—26.
6—7	N.	F.	S.	N.	F.	S.	F.	M.	
7—8	F.	S.	N.	F.	S.	N.	S.	N.	M.

Kirjalikud

Kaubanduslised kursused „Studium“

Tallinnas, Rüütli tän. 13, krt. 3.

Lühikene õpekawa

Kahekordse raamatupidamise ja selle õpetamise üle.

1. Sissejuhatus. Raamatupidamise tähendus. Debet-Kredit. Arwed ja nende wahelikord. Raamatupidamise sisteemid ja meetodid. 2. Raamatute sisseseadmine Saksa-Italia meetodi järele. Mitmekesine harjutamine arwetega ümberkäimises.
3. Selle järele wõetakse läbi kuu lõpu tegemine ja proowi bilansi kokku seadimine.
4. Praktilised harjutused raamatupidamises, mille juures ülesanded kordkorralt ikka raskemaks lähewad.
5. Aasta lõpu tegemine ja äriseisu kokkuseadmine. Pärast aasta lõpu tegemist uue äritegewuse algamine: endine lihtne kauplus muudetakse ümber kompanii-äriks uue osaniku ärisse astumise läbi. Uus äri täiendab tegewust: kaupleb en gros ja en detail, asutab omale wabriku, wõtab ja annab kaupasi komisjoni peale, teeb mitmesugusid oporatsioonid pankade läbi. Kuu lõpu tegemine ja aasta bilansi kokku seadmine.
7. Äritegewuse uuesti algamine. Endine kompanii-äri muudetakse ümber aktsia seltsiks. Tutwustamine keerulistemate raamatupidamise ülesannetega suurkaupmehe-, panga- ja wabriku-tegewuse praktika alalt. Aasta aruande kokkuseadmine.
8. Nõndanimetud Inglis-Prantsuse raamatupidamise meetod. Kuu ja aasta lõpp selle järele.
9. Tutwustamine Ameerika raamatupidamise meetodiga: kuu ja aasta lõpp selle järele.
10. Eksami ülesanne terwe kursuse kohta.

N. B. 1) Kes oma eksaami ülesande rahuloldawalt ja iseseiswalt on ärateinud, saab kursuse poolt sellekohase diploomi. 2) Kes pärast eksaami tegemist tunnistust ette näitab, et ta kaks aastat järgimööda mõnes äris wõi asutuses iseseisew raamatupidaja on olnud, wõetakse Eestimaa Raamatupidajate Seltsi liikmeks wastu.

Kursuste Juhatus.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Kursuste tingimised.

1. Raamatupidamise kursuse hind on 1500.— mrk., mida ka jaokaupa maksta wõib. Kursusest osawõtja peab rehkendamises vähemalt neli esimest tegewust, see on kokku arwamist, mahaarwamist, jagamist ja kaswatamist täiearwudega ja murrudega oskama ja protsendi rehkendamist tundma.

2. Need, kes rehkendamises puudulikud on ja ennast selles täiendada soowiwad, wõiwad **aritmeetika õpetuse kursused läbiwõtta.**

Selles kursuses wõetakse läbi 4 esimest tegewust täie arwudega ja murrudega ühes protsendi arwamisega. Kursuse hind on 500.— mrk.

3. Nende jaoks, kes kaubanduse rehkendamises ennast täiendada soowiwad, on **kaubanduse rehkendamise kursus**

sisse seatud, milles läbiwõetakse protsendi rehkendus, weksli arwamine ja panga jookswate arwete pidamine kui ka kaupade kalkuleerimine. Hind selle kursuse eest on 1000.— mrk., mida ka jaokaupa maksta wõib.

Kursuste tellimised ja rahakirjad tulewad saata järgmise aadressi järele:

Kursuste „STUDIUMI“ juhatajale W. G. Sepp.

Tallinnas, Rütli t. 13, k. 3.

1936 — 1937

Jaanu ar
1937

ALLIANCE FRANÇAISE

Jaanu ar
1937

PRANTSUSE KEELE KURSUSED

KURSUSTE ÖPPEMAKS: KR. 5.—

KURSUS A:

ALGAJAILE

Pr. KANN

Pr. NUUT

KURSUS B:

EDASIJÕUDNUILE

Pr. KANN

Pr. KRIMS

Pr. VILHELMSON

KURSUS C:

KÕRGE M
KURSUS

M. J. CATHALA

Pr. KANN

AVATAKSE UUS KURSUS
ALGAJAILE,

M. JEAN CATHALA JUHATUSEL, ESMASPÄEVAL — REEDEL, KL. 20—21

LÄHEMAID TEATEID ANTA KSE ALLIANCE FRANÇAISE'I KANTSELEIS

ESIMEES

V. PUHK

KUNINGA 2—6

K. 18—20

KURSUSTE JUHATAJA

J. CATHALA

TARTU ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

Üleskutse.

Nissi Seltsid kavatsevad 1. veebr. — 2. apr. 1923 a. Nissi Seltsimajas **kursuse** allpool nimetud ainete üle korraldada, kui tarvilik arv osavõtjaid leidub, nimelt:

1. Põllumajandus.
 - a. maaparandus ja põllutöö.
 - b. karjakasvatus ja piimatalitus.
 - c. aiatöö.
 - d. taluraamatupidamine.
2. Ühistegevus.
 - a. ühistegevuse ajalugu.
 - b. ühistegevuse põhimõtted.
 - c. ühisuste asutamine.
 - d. ühisangad.
3. Tervishoid ja karskus.
4. Kodumaa ajalugu.
5. Kodumaa geograafia.
6. Loodusteadus.
7. Naiste käsitöö.
8. Laulu- ja noodiõpetus.

Ettelugemised peetakse 3 korda nädalas õhtuti kella 6—10. Kursused on määratud nii noortele, kui vanadele mõlemast soost. Tasu 50 marka, millest vaesemad soovi peale vabastatakse.

Nissi Seltsid loodavad, et nende poolt kavatsetud hea ja kasulik ettevõtte rahva poolt suurt osavõtmist leiab, tõstavad ju niisugused kursused kõige enam rahvaharidust väljaspool kooli.

Üles anda palutakse kunni 30. jaan. s. a. Nissi kihelkonnas asuvate koolide juhatajaile.

Nissi Seltsid.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Õppurid!

„Meresilma“ järv Tatra mägedes Poolas.

P POOLA KEELT ÕPPIMA!

POOLA KEELE oskus avab teile vahenditu juurepääsu poola kultuuri rikkalikele varadele.

POOLA KEELE oskus lähendab teid sellele eestlasile lähedasele idealistlikule vaimule, millest kantuna paljukannatanud poola rahvas on endale võidelnud kätte iseseisvuse ja lühikese aja jooksul piiratud vahenditega oma sõdadest laastatud maal loonud võimsa riigi.

POOLA KEELE oskus pakub eeldusi kasutada eestlasile antavaid erilistelt soodsaid võimalusi mitmesuguste sellaste erialade õppimiseks Poola politehnikumides ja ülikoolides, milleks Eestis võimalus puudub (näit. lennuasjandus ja teised tehnilised alad, keheline kasvatus jne.).

POOLA KEELE oskusel on suur väärtus neile, kes üliõpilastena soovivad kasutada soodsaid praktiseerimisvõimalusi Poolas või võtta osa soodsail tingimusi korraldatavaist õppematkadest Poolasse. Kultuuriline lähenemine meile sõbraliku poola rahvaga areneb iga aastaga, millega koos kasvab ka poola keele oskuse tähtsus.

Sellepärast, õppurid kesk- ja kutsekoolides,

registreeruge poola keele kursusele!

Kursus on maksuta ja vältab kaks semestrit.

Neile õppureile, kes poola keele õppimisel kursuse lõpuks on jõudnud ilmutada küllaldast edu, võimaldab Eesti-Poola Klubi soodsail tingimusi võtta osa poola noorsoo suvilaagrist, kus avaneb võimalusi tutvuda poola rahvaga, poola rikkaliku looduse mitmekülgusega ja vaatamisväärsustega.

EESTI-POOLA KLUBI.

ARH PT-4220

Kui Teil vähe on minu sõnadest — siis lugege, mida ütlevad teised minu kursusest.

*Lugege läbi need kirjad. Teate Teie ka, mis nemad tähendavad?—
Lubage, ma ütlen Teile:— iga kiri tuleb tänulikust südamest ja see on
selgeks tõenduseks, et minu soovitus Teile on õiglane, aus ja kasulik.*

*H. P. Tallinnast kirjutab: — Ruttan Teid südamest tänama Teie poolt
mulle saadetud kursuse eest, missugune on väga hinnaline. Ma olin pime ja
sain nägijaks, nähes selles kursuses valgust. Senini ei ole ma veel näinud
sarnast käsiraamatut, kui palju ma ka ei ole raha raisanud teiste sarnaste
raamatute peale, — kuid kõik on olnud asjata. Nüüd aga olen ma jõudnud
oma igatsetud sihi. Tänan Teid südamest. Lisage kiri oma broshüüride
ja prospektide juure, kui leiate selle vajaliku olema.*

*J. K. Pärnust kirjutab: — Omandasin Teie kursuse kauband. kohta
kirja teel, milles avaldatud teadmiste eest Teile väga tänulik olen.*

*A. K. Tallinnast kirjutab: — Saadan Teile oma tänu kursuse eest, mis
jääb minu ustavaks sõbraks elus. See, mis paistis mulle enne imelikuna ja
arusaamatuna— on on mulle nüüd päeva selge, sest Teie kursus ei ole mitte
sõber sõnades, vaid tegudes: ta ei jäta mind mitte mustale päevale, — aga
niisuguseid tõsiseid sõpru on liig vähe, kuid ma leidsin ikkagi ühe — Teie
kursuse. Omades neid teadmisi, mida annab Teie kursus—on nüüd ja alati tar-
vis: elu tingimused päev päevalt kallinevad, iga uus päev esitab uued nõud-
mised ja halb on, kui ei oska vastu astu elu raskustele. Sellepärast on Teie
kursus „Kauplemine posti teel“ minu hingeliseks sõbraks elu rasketel
minutitel.*

*A. K. Võõpsust kirjutab: — Teie poolt saadetud kursus „Kauplemine
posti teel“ saabus, mille eest avaldan tänu. Olen teda igatpidi järele katsu-
nud ja lõppude lõpuks tuln ikka arvamisele, et tarvis Teile juhtnööri järele
algatust teha. Siin juures näitate, et kauplemine on kerge ja huvitav.*

*J. M. Vokast kirjutab: — Teie kursuse ma sain kätte ja jäin temaga
täiesti rahule. Ta on haruldane leidus inimesele—kellel ta on olemas. Terve
kursus algusest lõpuni on hea, hinnaline ja tõesti võib inimesele rikkust tuua.
Ühe sõnaga, Teie kursus teenib tõsist tähelpanu ja sellepärast lubage mull
soovida Teile edu Teie häädese püüetes— panna inimesi oma jalgele.*

*E. P. Esnast kirjutab: — Teie kursusega olen täiesti peri. Tema hind,
võrreldes igasugu teiste kursustega on ju ikkagi, arusaadav, väikene raha,
võttes sääli juures arvesse Teie vaearikast tööd. Tänu.*

*J. V. Rakverest kirjutab: — Käesoleva kirjaga tunnen end kohustatud
olema avaldama oma sügavat tänu Teile, Teie kursuse eest. Praegu olen
ma veel Teie kursusest niivõrd vaimustatud, et ei ole veel praktiliste töödega
algust teinud, kuid usun, et Teile minu peale sellepärast ei pahanda. Olen
väga ja väga tänulik Teile, et Teile selle tühise hinna eest annate inimestele*

võimaluse astuda iseseisvuse teele. Kõigest hingest soovin ma Teie kursusele edu levinemiseks igaüks inimklassidesse ja inimeste sekka, kes ei tea isiklikult ettevõtet. Kõige suurema lahkusega soovitan ma Teie kursust igaühele, kes tahab hakata iseenda peremeheks.

J. S. Tallinnast kirjutab: — Mull on usku Teie poolt väljatöötatud kursusesse, ning loodan, et Teie kõik tegema saate õpetuse andmises minule täiendavalt, kui peaksin Teie poole edaspidi mõninga küsimusega pöörama. Suurima lugupidamise ning tänutundega Teie J. S.

E. M. Rägavere kirjutab: — Omasin ju mõni aeg tagasi Teie poolt saadetud kursuse „Kauplemine posti teel“. Olen Teie kursuse läbi lugenud ja olen Teie kursuses kõigi juhatusetega täiesti rahul. Siin juures pean ütleva, et olete minu usalduse täielikult enda päälle tõmbanud.

A. M. Tõpalt kirjutab: — Võin öelda, et Teie auväärt kursusega täiesti rahule jään. Seletused on selged, arusaadavad. Peab ütleva, et Teie kursus on täiesti heaks teejuhiks inimesele, kellel enesetunnet ja tahtejõudu on igapäevasest hallusest end välja viia. Olen väga rõõmus ja ühtlasi tänulik, et võisin Teie kursust omada. Tänu Teie nähtud vaeva eest kursuse kokku seadmise juures. Usun: Teie kursus võib olla ainuke õige raamat, mis rikkuse ja õnne tee saladused võib avada.

E. A. Tallinnast kirjutab: — Teie olete tõesti ideaalne mees, poleks tõesti uskunud ial, et leidub veel sarnane pääsetee. Usaldan Teid. Aumehi leidub ju veel meie päevil, ning julgen ka tõendada, et mull jätkub energiat ning tahtejõudu — asuda kas või kõige kibedamasse võistlusse, olgugi, et olen naine. Võlgnen Teile tänu, sügavat tänu.

P. R. Tallinnast kirjutab: — Tellitud kursuse sain kätte. Ehk küll minu poolt raisatud summa kursuse eest oli mulle küllalt tuntav, — mull ei ole mingit kapitali ja palk on äärmiselt vilets, — seda enam leidsin ma Teie kursuse väga hinnalise, mille eest Teile tänu võlgnen.

F. T. Hallikult kirjutab: — Sain Teie kursuse ja tänan selle eest. Teie geniaalne mõte soovitada inimestele saada iseseisvaks, on väga meelt mööda. Tuhat korda tänan Teid. Minu ettevõtte on alles algastmel, kuid edaspidi saan Teile täpsemalt seletama oma posti teel kauplemise tulemustest. Võtke vastu minu sügav austus Teie vastu.

A. V. Vihulast kirjutab: — Ma olen vaene ja minu hinge närvis alati mõte minu tulevikust. Välja kirjutades Teie kursuse, ma kohe teenisin tagasi tema eest makstud summa mitmekordselt. Teie kursus on raamat raamatute, mida soovitan südamest inimestele, kes soovivad jätta teiste palgalisena töötamist. Ei leia sõnu, millega avaldada Teile oma tänu. Saadan lihtsa Eesti aitäh. Trükkige see kiri seal — kus vaja.

A. K. Sigastest kirjutab: — Teie kursus väärrib igakülgsest enda hinna ja on sääli juures veel suure heategijana inimese elus. Sellepärast tänan Teid.

H. K. Tallinnast kirjutab: — Nüüd minu ülim kohus Teie ees sügavasti kummardades südamest tänada. Usun nüüd, et ikka valearvamisel olin Teie isiku suhtes, kuna nüüd, kus mul Teie kursus käes ja hoolega läbi loetud — olen enda usus põhjalikult muutunud.

Mida annud on minu kursus teistele — seda ei keelata ka Teile.

Программа

на 27-ое декабря 1922 г.

устраиваемый самообразов. кружком
VII-го кл. Р. Р. М. Г.

Поставлена будет:

„Женитьба“.

Комедия Гоголя в 2-х действиях и 3-х картинах.

Действующие лица:

Агафья Тиховна, купеческая дочь	исп. уч. VI кл.	Е. Липп.
Арина Пантелеевна, тетка		Э. Вейнман.
Фекла, сваха		Н. Харчукова.
Подколесин, служащий надворный советник, исп. уч. VII кл.		С. Черепанов.
Кочкарев, его друг		Г. Николаев.
Яичница, экзекутор		Э. Ландсман.
Аннучкин, отст. пех. оф.		А. Реннинг.
Жевакин, моряк		А. Товарковский
Дуняшка, девушка в доме		Черепанова.
Стариков, гостинодворец		Г. Болбатов.
Степан, слуга Подколесина		Э. Дампф.

Режиссер: П. В. ПАВЛОВ.

После спектакля танцы.

Комиссия по устройству вечера.

Tallinna Eesti Kirjastuse-Ühisuse trükikoda, Pikk t. 2.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Gümnaasiumide ja kõrgema astme kutsekoolide lõpetajate esindajate ja nende koolide juhatajate vastuvõtmine härra Riigivanema poolt 29. mail 1937. a. Kadrioru lossis.

KAVA

1. Vastuvõtule ilmuja te nimede kirjutamine külaliste-raamatusse Haridusministeeriumi ruumes kell 10—12
2. Eine Noorte Meeste Kristliku Ühingu ruumes Lai tän. 1
kell 12.30—13.30
3. Kogunemine Kadrioru lossi „ 15.00—15.20
4. Vastuvõtule ilmunute esitamine Haridusministrile.
5. Vastuvõtule ilmunute esitamine Haridusministri poolt Riigivanemale kell 15.30
6. Härra Riigivanema sõna.
7. Hümn.
8. Tervitus gümnaasiumi direktori poolt. Tallinna 1. poeglaste gümnaasiumi direktor K. Koljo.
9. Koolilõpetajate esindaja tervitusesõnad. Tallinna 1. poeglaste gümnaasiumi abiturient K. Allik.
10. Eesti lipp — üldine laul.
11. Koosviibimine.

Märkus: Kavas näidatud aegadest tuleb täpselt kinni pidada.

8168. —
ARM PT-4220

Erläuterungen

zum

Fries des Festsaales.

Den 21. Januar 1873.

Ein Kandelaber steht zu Anfang, einer zu Ende des Bildercyclus, das heilige ewige Feuer, welches die alma mater nährt (und die Fraternitas fleissig verzehrt); hierauf folgen die Bilder so:

I. Der Fuchs betritt die Universität, Athene mit Burschengefolge empfängt ihn huldvoll; ihre Brust ziert statt Medusenhauptes ein ebenfalls achtungsgebietender Orden, ihren Schild das sigillum universitatis; zur Stahlfeder ward die Lanze. Etliche Brüder bereiten die Matrikelkneiperei.

2. Dem Fuchs werden die Hörnchen abgesägt — hoffen wir, so genau, dass sie nicht wieder nachwachsen, wie jenem in Athenes Gefolge sub I.

3. Schmollis.

IV. Der Fuchs wird den Facultäten vorgestellt: voran die Theologie; dann, ihre Binde lüftend, die heil. Hermandad, an deren Knie sich ein künftiger Rechtsbeistand lehnt, gewandt mit Feder und Wage. Nun folgt die Medicin, uralt, immer noch lebendig, kenntlich durch die heiligen Drei, welchen sie die Unfehlbarkeit ihrer Erfolge dankt, item medicamentum (hier das Modemittel Chloral), ferrum (in jedem Kaufhofsladen zu sehen) und ignis (alte unfehlbare Kitaiskije, welche nicht absprühen und durch Phosphorvergiftung die heiligen Drei provociren). Zuletzt die Philosophie, in der Gartenlaube lesend, ihr zur Seite der Affe, im deveant of men. (Ist dieses Karrikiren im Grunde recht billig, so habe ich doch den Wunsch nicht unterdrücken mögen, der liebe Fuchs wolle eine Weltweisheit verwerfen, die ihr Bekenntniss in der Gartenlaube findet und den horror theilen, als

baar an die Bücher gefesselt der zum Examen Arbeitende, geängstet vom Gespenst des Gerichtsspiegelaars.

28. Und jam arena aperta est. Links Lehrer der Palästra; conferirend und sich rüstend; in der Mitte der flagrante Kampf, rechts die materiale Seite der Sache.

29. Wo ein Leben sich anschickt abzuschliessen, kreisen die Geier; ein Manichäer wird expedit.

XXX. Dann kömmt das Letzte: **er muss selber nun Philister sein** und wird comitirt. Athene übergiebt ihn dem neuen Leben, das sein harrt; Chronos breitet segnend die Hände über den wohl ans Ziel Gelangten, auf dessen Brust amor den jetzt passenden sponsalen Pfeil richtet. Die Brüder scheuchen die Trauer durch letzte frohe Rufe; einer sucht die Zeit mit eigner Hippe zu schlagen, ein andrer versieht das Stundenglas mit rascherem Inhalt. Sie aber, weloche seinen Werth vor allen Andren kannten, Bacchus und sein Gethier, sie schluchzen ob dem Verlust und sind untröstlich — wie ich wäre, wenn ich diese Arbeit noch einmal zu thun hätte!

Zum:

Amts-Jubiläum

des

Inspectors am Gymnasium

F. Kollmann

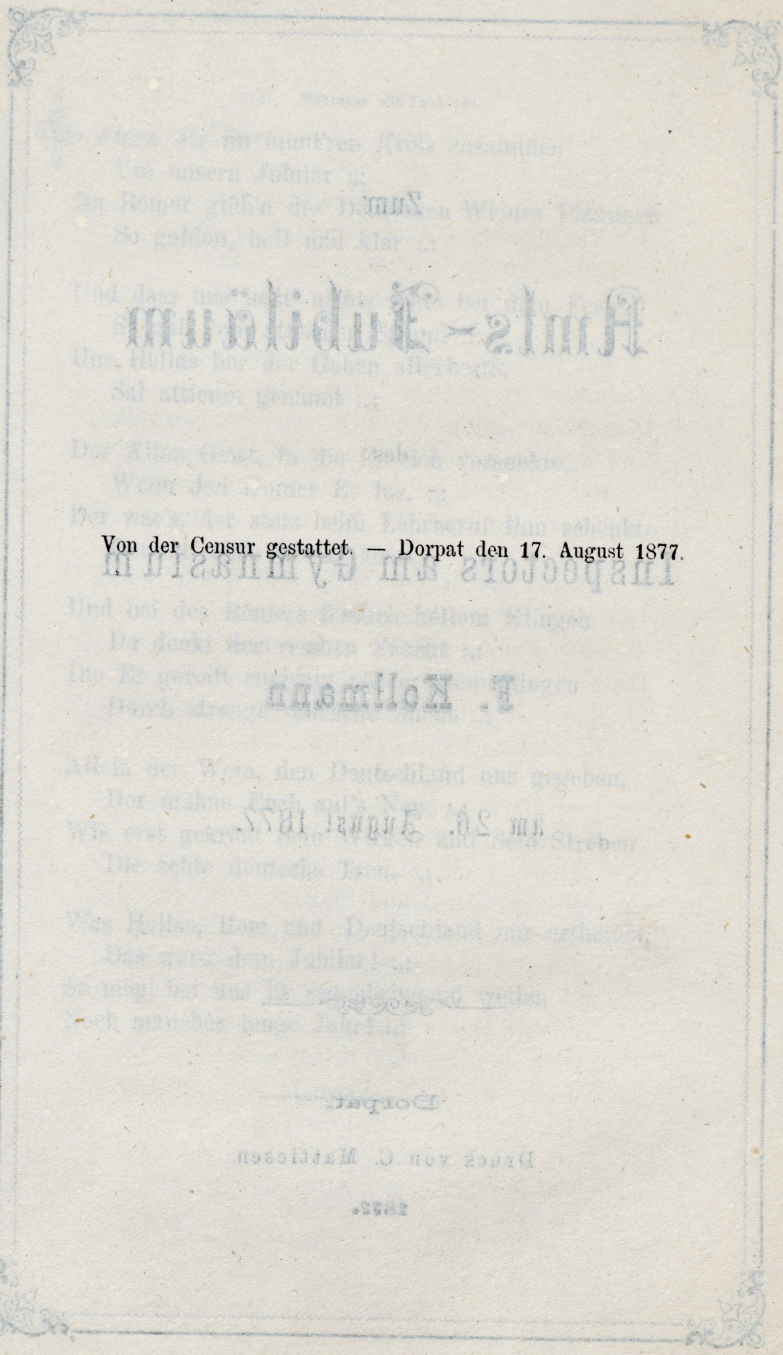
am 26. August 1877.

Dorpat.

Druck von C. Mattiesen.

1877.

1877

Am 17. August 1877
Am unserm Jubilar
Der Römer gieb'n der Dänen
So golden, hell und klar

Am 17. August

Das ist der Geist, der die Welt
Wohnt den Corner Es ist
Der was's der stalt heldt

Von der Censur gestattet. — Dorpat den 17. August 1877.

Und ist der Kaiser
Da dankt der
Die Er geht
E. Kollmann

Alle in der Welt
Der große
Wir sind gekrönt
Die nicht

Wie Helles
Der große
Wir sind gekrönt
Die nicht

Dorpat
Druck von G. Matthesen

1877

Mel.: Hoch vom Olymp etc.

Am vollen Chor soll unser Lied erschallen
Beim frohen Mahl mit Jubelklang,
Es töne laut in den geschmückten Hallen
Der Tischgenossen Festgesang!
Höher erhebe in Freude und Lust
Jedem begeistert sich heute die Brust!

Ein reiches Leben liegt vor uns entfaltet,
Verbracht im schönen Lehrberuf;
Dem Manne gilt's, der treu sein Amt verwaltet,
Und dem es edle Freuden schuf.
Höher erhebt sich in Freude und Lust
Heute begeistert des Ehrenmanns Brust.

Schon fünfundzwanzig Jahr hat Er gelehret
Die alten Sprachen gründlich, klar,
Zu allen Zeiten war Er hochgehret
Dankbar von Seiner Schüler Schaar.
Ihnen auch hebet an Freude und Lust
Heute begeistert sich höher die Brust.

Und als Inspector hat zu edlem Streben
Er sie geführt mit fester Hand;
Als Männer noch sind sie Ihm treu ergeben
In jeglichem Beruf und Stand.
Was sie gelernt in der Schule mit Lust
Schwellet begeisternd bis heut' ihre Brust.

So folge ferner noch auf Seinen Wegen
Ihm Glück und reicher Segen nach!
Wir wünschen es, die Freunde und Collegen,
Von Herzen Ihm an diesem Tag.

Heil, Jubilar, Dir! Ja Freude und Lust
Schwelle begeistert uns Allen die Brust!

Mel.: Bekränzt mit Laub etc.

So sitzen wir im munt'ren Kreis zusammen
Um unsern Jubilar :::
Im Römer glüh'n des Deutschen Weines Flammen
So golden, hell und klar :::
Und dass uns heut' nichts fehle bei dem Feste,
So gab vom att'schen Strand :::
Uns Hellas her der Gaben allerbeste,
Sal atticum genannt :::
Der Alten Geist, in die Er sich versenkte,
Wenn den Homer Er las, :::
Der war's, der stets beim Lehrberuf Ihm schenkte
Der Griechen weises Mass.
Und bei des Römers festlich hellem Klingen
Da denkt der reichen Frucht :::
Die Er gereift ringsum mit ernstem Ringen
Durch strenge röm'sche Zucht :::
Allein der Wein, den Deutschland uns geben,
Der mahne Euch auf's Neu, :::
Wie erst gekrönt Sein Wirken und Sein Streben
Die echte deutsche Treu. :::
Was Hellas, Rom und Deutschland nur ertheilen,
Das ward dem Jubilar! :::
So mög' bei uns Er segenbringend weilen
Noch manches lange Jahr! :::

KURSUSED SOOME — EESTI

TUNDMAÕPPIMISEKS

Jyväskylä seminari ja Tallinna
pedagoogiumi lõpetanuile

Tallinnas 18. — 23. juunini 1934.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Esmaspäeval 18. VI

- Kl. 14.30 Külaliste vastuvõtt sadamas.
„ 16.00 Lõuna.
„ 17.00 — 19.00 Jalutuskäik linnas üld-
mulje saamiseks Tallinnast.
„ 19.30 Kursuste avamine ja tutvumisõhtu.
Kõne.
Dir. A. Kuks.

Muusikalisi ettekandeid pedagoogi-
umi õpilasilt ja külalisilt.

Tervitusi.

Õhine teelaud.

Teisipäeval 19. VI

- Kl. 9.00 Hommikueine.
„ 10.00 Lauluharjutus.
„ 11.00 Ettekanne: Eesti maa ja rahvas.
Tallinna linna koolivalitsuse juh. J. Kents.
„ 12.00 — 13.30 Ekskursioon Toompeale
(Riigikogu, Toomkirik).
*Juh. Tallinna linna arhivaari abi mag.
R. Kenkman.*
„ 13.30 Palve Pühavaimu kirikus.
Õpetaja Th. Tallmeister.
„ 14.00 Lõuna.

Kl. 16.00 — 20.00 Ekskursioon pedagoogi-
giami aeda ja Kadriorgu.

„ 20.00 Õhtusöök.

„ 21.00 Laulumäng „Kosjasõit“.

A. Kitzberg. Muusika J. Simm. III v.

Kesknädalal 20. VI

Kl. 9. 00 Hommikueine.

„ 10.00 Lauluharjutus.

„ 11.00 Ettekanne: Tallinna ajalugu.

*Tallinna linna arhivaari abi mag. R.
Kenkmann.*

„ 12.00 — 14.00 Ekskursioon: Raekoda,
Linna arhiiv, Vabadussõja muuseum.

„ 14.00 Lõuna.

„ 16.00 — 20.00 Retk Kosele peatusega
Ajakirjanikkude puhkekodus ja Riigivanema talus.

„ 20.00 Õhtusöök.

Neljapäeval 21. VI

Kl. 9. 00 Hommikueine.

„ 10.00 Lauluharjutus.

„ 11.00 Ettekanne: Eesti kool.

Dir. A. Kuks.

Kl. 12.00 — 14.00 Ekskursioon: Pedagoogiline muuseum, Linna tütarlaste Kommerts-gümnn., Poeglaste gümnaasium, Riigi Kunsttööstuskool, Estonia.

„ 14.00 Lõuna.

„ 18.00 — 20.00 Vabaõhu kontsert Harjumäel.

„ 20.00 Õhtusöök.

Reedel 22. VI

Kl. 9.00 Hommikueine.

„ 10.00 Ettekanne: Eesti kirjandusest.

Pedagoog. õpetaja V. Alto.

„ 11.00 — 14.00 Retk Piritale laeval.

„ 14.00 Lõuna.

„ 16.00 — 18.00 Spordimänge Toompargi spordiväljal.

„ 19.00 Lahkumisõhtu.

Muusikalisi ettekandeid pedag. õpilasilt ja külalisilt.

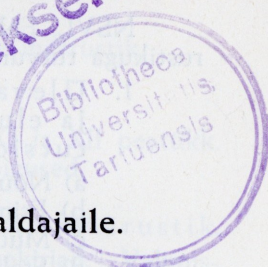
Ühine teelaud.

Laupäeval 23. VI

Kl. 8.00 Hommikueine.

„ 9.30 Külaliste ärasõit.

Sundeksemplar

Konstitutsiooni-õpingute korraldajaile.

Toome siinjuures töö kava õpiringidele Konstitutsiooni ja valimiste määrustiku õpingute korraldamiseks, ühenduses valimiste-eelse selgitustööga. Selleks tuleks rakendada kõigil õpiringidel ja, kus need veel puuduvad, tuleks need organiseerida. Enne valimisi tuleb õpiringides teostada kava käesolevas antud viie töökoosoleku ulatuses. Töökorralduse ja meetoodilises osas võiks kasutada brošüüri „Juhendeid Konstitutsiooni õpingute korraldamiseks“ ja nimelt selle ainejaotuses näidatud 1., 2. ja 6. töökoosoleku ulatuses, kusjuures viimane on käesoleva töökava kohaselt jagatud kaheks töökoosolekuks. Eri koosolek tuleks pühendada valimiste määrustikuga tutvumiseks. Ülejäänud küsimused Konstitutsiooni õppimisest tuleksid õpiringides läbi võtta pärast valimisi, nii et ringide töö annaks tervikliku ülevaate stalinlikust Konstitutsioonist.

Karl Laane,

Hariduse Rahvakomissariaadi
ringide inspektor.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Juhendeid NSVL Konstitutsiooni ja Ülemnõukogu valimiste määrustiku õpingute korraldamiseks.

NSVL, ENSV ja NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustikuga tutvumine:

1. Ülevaade Nõukogude Liidu riigivormi ja elu arengust kuni Stalinliku Konstitutsiooni vastuvõtmiseni 1936. a.
 - a) Nõukogu riigi tekkimine.
 - b) Esimene VNSF Konstitutsioon.
 - c) Muudatused NSVL elus ajajärgul 1924—1936.
 - d) Stalinlik Konstitutsioon.

Kirjandus:

- 1) UK(b)P ajalugu — lühikursus peatükk XII § 3, 4.
- 2) I. V. Stalini kõne 25. 11. 1936. a.
- 3) NSVL ja ENSV Konstitutsioon.

2. Ühiskondlik ja riiklik korraldus.

- a) NSVL — tööliste ja talupoegade riik.
- b) NSVL poliitiline ja majanduslik alus.
- c) NSVL — liitriik. Riigivõimu kõrgemad asutused. Riigivalitsemise asutused.
- d) Liiduvabariigid ja nende õigused. Kohus ja prokuratuur.

Kirjandus:

- 1) NSVL ja ENSV Konstitutsioon, I ja II peatükk.
- 2) I. V. Stalini kõne 25. 11. 1936. a. peatükk II—IX.
- 3) „Rahva tahe, rahva otsus“.
- 4) Sms Timsoni loengud lk. 12—24.

3. Kodanike õigused ja kohused.

- a) Õigus tööle, puhkusele ja ainelisele kindlust. vana-duse ja haiguse puhul.
- b) Õigus haridusele.
- c) Naiste üheõiguslikkus.
- d) Rahvaste ja rasside üheõigus.
- e) Südametunnistuse, sõna, trüki, koosoleku, tänav-rongkäigu ja meelevalduste vabadus.
- g) Ühiskondlikesse organisatsioonidesse ühinemise õigus.

Kirjandus:

- 1) NSVL Konstitutsioon, peatükk X. ENSV Konsti-tutsioon, peatükk VIII.
- 2) Sms Timsoni loengud lk. 32 — 63.

4. Valimissüsteem ja valimisõigus.
 - a) Valimised kapitalistlikus ükiskonnas.
 - b) Valimissüsteem NSV Liidus.
 - c) NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustik.

Kirjandus:

- 1) NSVL ja ENSV Konstitutsioon, XI ja XII peatükk.
- 2) Šetinin — Nõukogude valimise õigused.

5. NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustik.
 - a) Valimissüsteem. Valijate nimekirjad. Valimisringkonnad Liidu- ja Rahvaste nõukogu valimistel.
 - b) Valimisosakonnad. Valimiskomisjonid. NSVL Ülemnõukogu saadikute valimiseks kandidaatide ülesseadmise kord.
 - c) Hääletamise kord. Valimiste tulemuste kindlakstegemine.

Kirjandus:

- 1) NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustik.
- 2) Šetinin — Nõukogude valimise määrustik.
- 3) Võšinski — määrustik Ülemnõukogu valimisest küsimustes ja vastustes.

EK(b)P KK propaganda-agitatsiooni osakonna poolt valimiskampaania puhul kõnelejatele, agitaatoritele ja ringidele soovitatud kirjandus.

- 1) I. V. Stalin — NSV Liidu Konstitutsiooni projektist. Aruanne Nõukogude VIII erakorralisel üleliidulisel kongressil 25. XI 1936. a. (Eri broš).
- 2) I. V. Stalin — Kõne Moskva linna Stalini valimisringkonna valilimiseelsel koosolekul 11. XII 1937. a. Eri brošüür.
- 3) I. V. Stalin — Aruanne partei 18. kongressil ÜK(b)P KK tööst (Eri broš.)
- 4) Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Konstitutsioon (Põhiseadus). (Eri brošüür).
- 5) NSVL Ülemnõukogu valimiste määrustik (Eri brošüür).
- 6) Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsioon (Põhiseadus).

- 7) V. M. Molotov — Nõukogude Liidu välispoliitika. Ettekanne NSVL Ülemnõukogu 7. istungjärgu koosolekul 1. augustil 1940. a. (Eri brošüür).
- 8) M. I. Kalinin — Kaksikümmend kolm aastat Nõukogude võimu. Kõne pidulikul koosolekul Moskva Suures teatris 6. novembril 1940. a. (ettekanne on avaldatud ajalehtedes „Sovetskaja Estonia“ ja „Kommunist“ 10. novembril 1940. a.)
- 9) M. I. Kalinin — Kommunistlikust kasvatuses. Kõne Moskva parteiaktiivi koosolekul 2. oktoobril 1940. a. (Avaldatud ajalehtedes „Sovetskaja Estonia“ ja „Kommunist“ 1. novembril 1940. a., ajakiri „Nõukogude Kool“ nr. 3—1940, raamat „Poliithariduse küsimusi“).
- 10) A. J. Võšinski — NSVL Ülemnõukogu valimiste määrus küsimuste ja vastustena. (Eri brošüür, Partizdati väljaanne 1937. a.)
- 11) „Rahva tahe, rahva otsus“. Kõned NSVL Ülemnõukogu ees 6. VIII 1940. a. Eesti NSV vastuvõtmise puhul Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu. (Eestikeelne brošüür).
- 12) K. Säre — Nõukogude Eesti sotsialismi ülesehituse teel. Kõne Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 23. aastapäevale pühendatud pidulikul koosolekul, mis toimus Estonia teatris 5. novembril 1940. a. (Avaldatud ajalehtedes „Sovetskaja Estonia“ 12. novembril 1940. a. ja „Kommunistis“ 7. novembril 1940. a.)

Pealeselle õpiringides, loengute jne. korraldamisel on soovitatav kasutada veel järgmisi juhendeid ja lisamaterjali:

- 1) Juhendeid NSVL Konstitutsiooni ja Ülemnõukogu valimiste määrustiku õpingute korraldamiseks. (Käesolevas.)
- 2) Karl Laane: Juhendeid Konstitutsiooni õpingute korraldamiseks (hind 12 snt.) (Saab kasutada eelmise kaasas metoodilise juhendina).
- 3) - „ - „Kuidas korraldada õpinge“. (Saadetud varem raamatukogudele.)
- 4) Samalt autorilt vastav kirjutus vastilmuvas väljaandes „Poliithariduse küsimusi“.

Tallinn, 21. okt. 1941.
Tõnsmägi 11Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Maa- ning linnakoolivalitsustele, koolide inspektoritele ja koolide juhatajatele.

Käesoleval aastal algab õppetöö koolides 1. novembril. See päev tähistab uue vaimu algust kogu meie rahva kultuurielus, eriti aga meie noorsooja koolielus. Vabana bolševiklikust ikkest ja terrorist, vabana meid ähvardanud rahvuslikust hävingust, võime nüüd uuesti alustada oma rahvusliku kultuuri ülesehitustööd.

Seepärast tuleb 1. november teha rahvuslikuks pidupäevaks. Kõigepealt aga peame oma kohuseks sellel päeval avaldada oma siiraid ja sügavaid tänu-tundeid saksa rahvale ja tema Juhile, kes meid ähvardanud hädaohust on päästnud ning vabastanud. Samas tahame aga esimest koolipäeva kasutada selleks, et meis endis kinnitada julgust ja lootust eelseisvaks tööks.

Kogu eelseisev tööaasta nõuab koolidelt ja õppejõududelt erakordseid pingutusi, et noortes äratada uut vaimu, et siluda ja parandada kõike seda, mis bolševike poolt levitatud vale ja toorus noorte hinges on hävitanud, lagastanud ja rüvetanud. Teiselt poolt ootab avalikkus, et kool ja õpetajaskond sooja südame ja toetava teoga samuti kaasa aitaksid kõigi nende ühiste ettevõtete ja aktsioonide hääks kordaminekuks, mis rahva vastastikuse abistamise ja toetamise kaudu püüavad kergendada raskustesse sattunud rahvaliidmeile ülesaamist neid tabanud õnnetusist.

Tiivustagu aga meid sealjuures see teadmine, et nüüdsest peale võime jälle vabalt arendada oma kooli ja, kasvatades ning õpetades noori uues vaimus, ehitada oma rahvale uut ja paremat kultuurilist tulevikku.

Käesoleva kooliaasta esimene koolipäev peab kujunema päevaks, mis jääb rõõmsana ja mälestusväärseks püsima eesti rahva teadvusse!

Kutsudes üles kõiki koole seda päeva tähistama pidulikult, Haridusdirektoorium annab päeva korraldamiseks alljärgnevat juhendit:

1. Koolimajad ja kooliümbrus tuleb viia 1. novembriks pidupäeva kohasesse seisukorda ja kooliruumid kaunistada. Kaunistamiseks kasutada olude kohaselt lippe, dekoratiivseid kangaid, vanikuid ja lilli. Saksa ja eesti lippude asetamisel tuleb asetada vaataja seisukohalt nähtuna paremale saksa, vasakule eesti lipp. On aga ka võimalik asetada keskele saksa riigilipu kangas ja kahele poole kangast eesti lipud.

(Saksa normaallipu mõõdud on: pikkus 2 m, laius 1 m, riide värv eripunane. Lipu keskel asetsev valge sõõr on läbimõõduga 70 sm. Valgel sõõril on must haakrist, mille tippude kaugus servast on 2,5 sm. Haakristi harude läbimõõt on 9 sm. Haakristi kujutus valgel sõõril on lipu mõlemal külgedel. Valmistada võib Saksa lippe ka 170×85 sm suuruses, käsitades embleemi vastavas proportsioonis.)

2. 1. novembril kogu päeva kestel alates päevatõusust kuni loojakuni olgu lipud vardas.

3. Õpilased olgu rietatud võimalikult pidupäeva kohaselt.

4. Aktusele tuleb kutsuda ka lastevanemaid ja auküalasi — kohaliku omavalitsuse esindajaid ja tegelasi.

5. Pidulik aktus, kestvusega umbes üks tund, algab kell 10 hommikul ja toimub, arvestades olusid, järgmise kava kohaselt:

1) Koraal (näiteks „Ma kummardan Sind, armuvägi“)

2) Palve

3) Ruumide pühitsemine.

4) Koraal (näiteks „Võta nüüd Issandat, Vägevat Kuningat, kiita“).

5) Haridusdirektor Dr. H. Mäe raadiokõne ülekanne (kell 10.30—10.45).

Koolides, kus on tegevuskorras raadiovastuvõtja, tuleb aktuse algusosa läbi viia ning lõpetada nii, et Haridusdirektori kõne kuulamine võiks takistamatult alata kell 10.30. Koolides, kus raadiovastuvõtjat ei ole, peab päevakohase kõne koolijuhataja.

6) Ühislaul.

Palve peab ja ruumide õnnistamist toimetab kohale palutud vaimulik, viimase puudumisel aga koolijuhataja või kooli usuõpetaja.

Kui koolijuhatajal või usuõpetajal tekib raskusi ruumide pühitsemist ette võtta eritoiminguna, siis võib seda ühendada palvega.

Koolijuhataja selgitab oma kõnes kommunistliku hädaohu suurust ja eesti rahva hävingu võimalust ning eesti rahva päästmise tähtsust saksa rahva Juhi poolt.

Ühislauluga lõpeb aktus — esimene koolipäev.

Peale eeltoodud aktuseosa võivad koolid esimese koolipäeva pühitsemise kava täiendada aktusele järgneva käiguga bolševike vastases võitluses langenud saksa või eesti sõjameeste haudadele.

Selline austus- ja tänuavaldusena mõeldud käik langenud kangelaste haudadele tuleb sobivate ilmastikuolude puhul korraldamisele neis koolides, mille läheduses kuni 3 km kauguseni koolimaja asukohast selliseid haudasid on.

Austamiskäiguks korraldatakse koolis esindus, kuhu kuulub koolijuhataja, õpetajaid ja kuni kümme õpilaste esindajat. Esindajate valikul ja kogu austusavalduse läbiviimisel tuleb eriti hoolitseda selle eest, et korralduse väline külg nii korra kui ka osavõtjate mõttes jäta võimalikult esindusliku ja kauni mulje.

Esinduse poolt asetatakse haudadele lilli, võimaluse korral kaunistatakse neid ka rohelisega.

Dr. H. Mäe.

Haridusdirektor.

EESTI VABARIIK

HARIDUSE- JA SOTSIAAL-
MINISTEERIUM

№ 54.

30. IX. 1930 a.

28. augustil 1930. a.

Nr. 33107

TALLINNA

MAA- JA LINNAKOOLIVALITSUSTELE,
VÄHEMUSRAHVUSTE KULTUURVALIT-
SUSTELE NING KOOLIDE JUHATAJALE

Kuna Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi 16. augusti 1930 a. nr. 32936 määrusega algkoolide tunnikavade kohta (RT 67—1930), mis hakkas maksma 1. augustist 1930 a., on tehtud muudatusi võrreldes Haridusministeeriumi 9. juuni 1928 a. nr. 21025 määrusega algkoolide tunnikava kohta (RT 51—1928), Haridusminiri poolt 26. juulil 1928 a. kinnitatud algkooli õppekavad aga jäävad maksma ka muudetud tunnikava juures, peab Hariduse- ja sotsiaalministeerium vajalikuks anda tähendatud tunni- ja õppekavade tarvitamise kohta järgmisi juhatusi.

1. Teeme, mis toodud algkoolide õppekavas kõlblusõpetuse osas, tuleb käsitleda käesolevast kooliaastast algkooli kolmes esimeses klassis koduloo, usuõpetuse ja emakeele tundidel või sõltuvuses kõigi teiste ainetega, kui koolis tarvitusel üldõpetus, vastavalt õppekava seletuskirjas toodud juhatustele.*

Kolmes viimases klassis tuleb kõlblusõpetuse teeme käsitleda usuõpetuse, emakeele ja ajaloo tundidel, sidudes kõlblusõpetuse teeme nende ainete sisuga, tehes sellest kokkuvõtteid kõlblusõpetuse teemidele vastavalt.

2. Kodanikuõpetust tuleb käsitleda peasjalikult ühes ajaloo, juhtides õpilaste tähelepanu inimeste ühiskonna arenemisele ja ta mitmesugustele vormidele ajalookäigus, alates juba 4. klassist, kuid süstemaatilisem kodanikuõpetuse käsitlemine tuleb koondada 6. klassi, kus osa ajaloole ja kodanikuõpetusele määratud tundidest või osa neid tunde tuleb pühendada kodanikuõpetusele, et õpilased kooli lõpetades omandaksid riigikodanikule tarvilikud põhiteadmused ühiskondliku ja riikliku elu korraldusest (Algkooli õppekavad lhk. 31 ja 32).

3. Tööõpetusele on määratud linnasasuvate algkoolide kolmes viimases klassis kahe tunni asemel neli tundi, mis võimaldab tööõpetuse kava laiendamist uute töövõtete sissetoomisega, nagu see näidatud Algkooli õppekavades (lhk. 29 ja 36) ja milleks juhatusi leidub õppekava seletuskirjas (lhk. 112—122).

Tööõpetusele määratud tundide kasutamisel tuleb pidada silmas, et riigi poolt tasutavate tööõpetuse tundide arv ei või tõusta üheski klassis (IV—VI) üle nelja. Kui töö iseloom või klassi koosseis (poeg-
lapsed-tütarlapsed ühisklassis või suur õpilaste arv klassis) mööda-
pääsemata nõuab klassi poolitamist, mida otsustab kohaline kooli-
valitsus, siis tuleb kummagile rühmale määrata tööõpetust kaks tundi
nädalas kas terveks kooliaastaks, semestriks või lühemaks ajaks, kuni
tekib võimalus töötada terve klassiga nelja tunniga nädalas.

Muud muudatused tunnikavas on vähema ulatusega ja ei takista
maksva õppekava käsitlemist.

J. HÜNERSON

Hariduse- ja sotsiaalminister.

G. OLLIK

Koolivalitsuse direktori k. t.

AAH PT-4220

E. V.
HARIDUSMINISTEERIUMI
KOOLIOSAKOND

21. novembril 1922 a.

Nr. 25392.

Tallinn.

**Maakonna- ning linnakoolivalitsustele ja kõikide koolide
pedagoogika nõukogudele.**

Riigikogu oma istangul 29. juulil 1921 a. võttis vastu järgmise sooviavalduse: „Kõlbluse langemine, kuritegevuse ja tooruse kasvamine mitte ainult meie rahva täiskasvanute seas, vaid ka nooruse keskel on tõeasi, ja sellepärast avaldab Riigikogu tungivalt soovi, et haridusministeerium kõlblise kasvatuse ja südame hariduse tõstmiseks energilisi abinõusid tarvitusele võtab.“

Täites Riigikogu sooviavaldust, võttis haridusministeerium 27. ja 28. märtsil s. a. ärapeetud keskkoolide juhatajate konverentsi ja Riigihariduskogu 10. ja 11. aprilli s. a. koosoleku päevakorda küsimuse eetilise distsipliini tõstmise kohta koolides, millistel koosolekutel ka tähendatud küsimuse asjas järgmised resolutsioonid vasta võeti:

„Õpilastes tuleb tõsta lugupidamist inimsoo üldiste heategijate, oma rahva väljapaistvate tegelaste, tema vaimliste juhtide, meie riigi loojate kui ka kõigi isikute vastu, kes kõrgetele aadetele anduvad.

Tuleb õpilastes kasvatada ligimese armastust, isamaalsust, ausust, tublidust, vahvust, kohusetruudust, ülepea hoolitseda mitte ainult mõistuse, vaid ka südame hariduse eest. Et kõlbline iseloom kõlblises tegevuses kujuneb, siis tuleb õpilastele võimalust pakkuda kõlbliseks tegutsemiseks formaalsete harjutuste kaudu (näit.: harjutused enesetaltsutamises, tarvilises vaikimises, keeldumises jne.) ja klassi ning kooli kooperatsiooni teel (näit.: ühised altruistlikud ettevõtted, ühised ettevõtted korra alal, õpilaste ühingud, klubid j. m.).

Sisemise formaalse distsipliini peale koolis tuleb iseäranis rõhku panna. Tuleb nõuda, et õpilased välise korralikkuse eest hoolt kannaksid, üksteise vastu viisakad ning vastutulelikud, õpetajate ja ülepea vanemate inimeste vastu aupaklikud oleksid. Alkoholi tarvitamine, suitsetamine ning hasartmängud ei tohi õpilaskonnas aset leida.

Et saavutada kasvatuseks soodsat ümbrust, tuleb kooliruumi ehtida tähtsate tegelaste piltide ning kujudega ja muude väärtuslike kaunistustega, nagu kunsti nõuetele vastavad pildid, lilled jne.

Tuleb kasvatada noorsoos armastust looduse vastu, mis avalduks looduse ilust arusaamises, loomade kaitsmises, lindude pesitsemiseks soodsate tingimiste soetamises, puude, põõsaste, lillede ja vilja taimede istutamises ning kasvatamises, koolimajade ümbruse ilustamises, millised püüded kooli kaudu ka õpilaste kodu peale üle kanduks“.

Et neid põhimõtteid osaltki teostada, annab haridusministeerium koolidele järgmised siia juurelisatud juhatused, mille elluviimise eest koolijuhatajail ja õpetajail tuleb kõigiti hoolitseda, neid õpilastele teatavaks tehes, alati meeles tuletades ja nende täitmist järjekindlalt nõudes.

Lisa: 2 eksemplaari „Juhatused Eesti õppivale noorsoole“. Eksemplaare suuremal arvul võib saada haridusministeeriumi kooliosakonnast.

Haridusminister **H. Bauer.**

Kooliosakonna juhataja **G. Ollik.**

E. V.

HARIDUSMINISTEERIUM.

Kooliosakond.

22. aprillil 1926 a.

Nr. 21212.

TALLINN.

Saadud 25. mail 1926a.

№ 70.

Maakonna- ja linnakoolivalitsustele,
Saksa kultuur-valitsuse haridus-
osakonnale ning koolijuhatajaile.

Kooliosakonna 1922 a. 7. märtsi nr. 21058 ja 1924 a. 4. veebruari nr. 2461 korralduste järgi tuleb koolijuhatajail igast iseäralisest juhtumisest, mis kooli õpilastega või õpetajatega koolis eneses või väljaspool harilikke koolielu raame ette peaks tulema (nagu õpilaste või õpetajate poolt kordasaadetud kohtulikult karistatavad kuriteod, õnnetud juhtumised õpilaste või õpetajatega jne.), ajaviimatult teatada kohalikule maakonna- või linnakoolivalitsusele kui ka otseteel Haridusministeeriumi kooliosakonnale, kui tarvis — telegrammiga. Teatada ei tule ainult koolis ettetulnud õpilaste eksimistest kooli distsipliini vastu ega nende omavahelistest arusaamatustest.

Kõik koolijuhatajad ei ole neid Kooliosakonna korraldusi täitnud küllalt korralikult, kuna osa koolijuhatajaist tarvilikuks ei ole lugenud üldse teatada neist iseäralistest juhtumistest, mis õpilaste või õpetajateperes aset leidnud väljaspool kooli või mille juurdlemisele ning lahendamisele asunud politsei- või kohtuvõimud.

Et ministeeriumil ning koolivalitsustel ülaltähendatud teadete rutuliselt saamine vajaline ja väga tähtis, kohustab Kooliosakond kõiki koolijuhatajaid igast iseäralisest juhtumisest, mis õpilaste või õpetajateperes kas koolis eneses või väljaspool kooli ette peaks tulema (pääle õpilaste eksimiste kooli distsipliini vastu ja nende omavaheliste arusaamatuste), saatma teate niihästi vastavale maakonna- või linnakoolivalitsusele või kultuuroromavalitsuse haridusosakonnale kui ka otseteel Haridusministeeriumile võimalikult v e e l s a m a l p ä e v a l, mil juhtumine aset leidnud või koolijuhataja sellest teada saanud. Juhtumistest, milliste juurdlemisele ning lahendamisele asunud politsei- või kohtuvõimud, tuleb samas korras saata eelteade, pääle asja lahendamist aga ülevaade asja käigust ning lõpulikust lahendamisest.

Kooliosakonna juhataja: *G. OLLIK.*Sekretär: *J. FELDMANN.*

5-

Käusla kooeijuhatajale

Käuslas.

*Rīgas pils. 1. igauņu pamatskola
lūdz Jūs pagodināt ar savu klātbūtni
skolas atklāšanas aktu jaunās telpās, Cita-
delē, 2a,18..... sept. plkst. 8 p. p.*

*Riia linna 1. Eesti algkool
palub Teid lahkesti ilmuda kooli avamise
aktusele uutes ruumides, Eesti kiriku ma-
jas18..... sept. kell 8. p. l.*

Programa.

Eeskava.

I.

1. Rīgas pils. valdes, izgl. nodaļas vad. J. Āberberga kga svīnīga telpu nodošana.
Rīa linnavalīts, har. osak. juhataja, hārra J. Aberbergi pīdulīk ruumīde ūleandmīne.
2. Skolas pārzīnes pateīkšana.
Koolī juhataja tānu avaldus.

Telpu iesvētišana. Ruumīde pūhitsemīne.

3. I. Dievs Kungs īr mūsu stīpra pīls, Kur bēdās varam tvērtīes, Augsts palīgs, kas mūs nepīevīls, Pīe kā mēs varam ķertīes! Tas briesmīgs īenaidnīeks, Kam grēku darīt pīrieks, Tas gādā nakt' un dien' Uz ļaunu vīltu vīen, Kas var pīriekš vīņa glābtīes.
- II. Āk mūsu spēcīņš ļotī vājš, Mēs lēti zemē klūpam! Par mums stāv mūsu Pestītājs, Kam spēks vīrs savām lūpām, Tam Jezus Kristus vārds, Kas tapis krustā kārts, Tas spēcīgs karavīrs, Svēts Dievs un cīlvēks tīrs, — Tā elkons palīks varens.
- I. Ūks kindel līnn ja varjupaīk On meīe Jumal taevas, Ta noīab meīd kīl ja mōōk, Ta aītab kōīges vaevas. Kūll vana vaenlahe On vāga vīhanne, Suur vāgi, kavalus On tema tuģevus: Eī ole tema sarnast.
- II. Eī aīta meīe nōu ja tōō, See on kūll pea lōpnud. Ūks mees on vōītlemeīsele Meīl Isast appī tulnud. Kas tunned seda meest? Ta nīmī: Jeesus Krist! See Issand suurest wāest, See aīnus Jumal tōest, Vōīt talle peab jāāma.
4. Iesvētišanas akts.
Izp. pīls. pravests Kundzīņa kgs.
Vaimulīk talītus praost Kundsīn'ī poolt.
5. Korī: Teīcī to Kungu, to godības Ķēnīņu svētu.
H. Rull kga vadībā.
Koor: Vōta nūūd Issandat vāģevat kunīngat kīīta.
īs. H. Rullī juhatusel.

6. Iesvētišanas akts.
Izp. Igaunņu draudzes mācītājs A. Häuslera kgs Ig. valodā.
Vaimulik talitus õpetaja härra A. Häusler'i poolt Eesti keeles.
7. Svēti Tu mani Beķera
Izp. Marija Feldberg.
- Õnnista mind ! Becker
Iaulab Marija Feldberg.
8. Koris: Vārti staro A. Lāte
Koor: Vāravad sāravad A. Lāte

II.

1. Apsveikumi.
Tervitused.
2. Koris: Dziedoņa apsveikšana J. Heima
Koor: Lauļjate tervitus J. Heim
3. Ilgas. Tūrnpu
Izp. Vera Mirska-Aleksandrova.
Ilgatsus. Tūrnpu
Iaulab Vera Mirskaja-Aleksandrova
4. a) Sāpes un ceribas Šuberta
Valu ja lootus Schubert
- b) Vasaras idile. J. Mediņa
Suve idüll. J. Medin
Izp. Marija Feldberg.
Iaulab Marie Feldberg.
5. a) Ir viens vakars J. Mediņa
On õhtu J. Medin
- b) Vakara dziesma. Greena
Õhtu Iaul Green
6. Koris: Igaunņu tautas dziesmas.
Koor: Eesti rahva Iaulud.
Izp. M. Feldberg.
Iaulab M. Feldberg.

Tējas galds.
Teelaud.

Programa. Eeskava.

I.

1. Rigas pils. valdes, izgl. nodaļas vad. J. Aberberga kga svi-
nīga telpu nodošana.
Riia linnavalits, har. osak. juhataja, hārā J. Aberbergi pi-
dulik ruumide ūleandmine.
2. Skolas pārzines pateikšana.
Kooli juhataja tānu avaldus.

Telpu iesvētišana. Ruumide pūhitsemine.

3. I. Dievs Kungs ir mūsu stipra pils, Kur bēdās varam tvērties,
Augsts palīgs, kas mūs nepieviļs, Pie kā mēs varam ķerties!
Tas briesmīgs ienaidnieks, Kam grēku darīt prieks, Tas gādā
nakt' un dien' Uz ļaunu viltu vien, Kas var priekš viņa glābties.
- II. Ak mūsu spēcīgš ļoti vājš, Mēs lēti zemē klūpam! Par
mums stāv mūsu Pestītājs, Kam spēks virs savām lūpām,
Tam Jezus Kristus vārds, Kas tapis krustā kārts, Tas spēcīgs
karavīrs, Svēts Dievs un cilvēks tīrs, — Tā elkons paliks varens.
- I. Ūks kindel linn ja varjupaik On meie Jumal taevas, Ta noiab
meid kui kilp ja mōdk, Ta aitab kōiges vaevas. Kūll vana
vaenlahe On vāga vihanne, Suur vāgi, kavalus On tema tu-
gevus: Ei ole tema sarnast.
- II. Ei aita meie nõu ja tōō, See on kūll pea lõpnud. Ūks mees
on vōitlemisele Meil Isast appi tulnud. Kas tunned seda
meest? Ta nimi: Jeesus Krist! See Issand suurest wāest,
See ainus Jumal tōest, Vōit talle peab jääma.
4. Iesvētišanas akts.
Izp. pils. pravests Kundziņa kgs.
Vaimulik talitus praost Kundsini'i poolt.
5. Koris: Teici to Kungu, to godības Kēniņu svētu.
H. Rull kga vadībā.
Koor: Vōta nūūd Issandat vāgevat kuningat kiita.
is. H. Rulli juhatusel.

6. Iesvētišanas akts.
Izp. Igaunū draudzes mācītājs A. Häuslera kgs Ig. valodā.
Vaimulik talitus õpetaja hārā A. Häusleri'i poolt Eesti keeles.
7. Svēti Tu mani Beķera
Izp. Marija Feldberg.
- Õnnista mind! Becker
Iaulab Marija Feldberg.
8. Koris: Vārti staro A. Lāte
Koor: Vāravad sāravad A. Lāte

II.

1. Apsveikumi.
Tervitused.
2. Koris: Dziedoņa apsveikšana J. Heima
Koor: Lauljate tervitus J. Heim
3. Ilgas. Tūrnpu
Izp. Vera Mirska-Aleksandrova.
Igatsus. Tūrnpu
Iaulab Vera Mirskaja-Aleksandrova
34. a) Sāpes un ceribas Šuberta
Valu ja lootus Schubert
b) Vasaras idile J. Mediņa
Suve idüll. J. Medin
Izp. Marija Feldberg.
Iaulab Marie Feldberg.
5. a) Ir viens vakars J. Mediņa
On õhtu J. Medin
b) Vakara dziesma Greena
Õhtu laul Green
6. Koris: Igaunū tautas dziesmas.
Koor: Eesti rahva laulud.
Izp. M. Feldberg.
Iaulab M. Feldberg.

=====
Tējas galds.
Teelaud.

10.-

J. Temberga grāmatu spiestuve, Rīgā, ĀrHITEKTU Ielā № 1. Tālr. 25-95

T. I. K. G. ÕPILAS-RINGI

Jõulupeo

20 detsembril 1923 a., kell 1/27 õhtul.

KAVA

I.

1. Usurändajate koor ja ehatähe laul
ooperist „Tannhäuser“ . . . R. Wagner.
2. Nukkude vals J. Bayer.
3. Õhklaevastik-marss C. Teicke.
Kooli puhkpillide orkester õp. h-ra A. Wirkhausi juhatusel.
4. Linda laul M. Lüdig.
Laulab VIa kl. õpilane L. Pirn.
5. Deklamatsioon: Meri F. Tuglas.
VIII kl. õpilane J. Karu.
6. Serenaad Moszkovsky.
Tantsivad VII kl. õpilased: E. Joala ja L. Zupsman.

II.

7. Sääl kus kasvab kaunis kodu . . M. Lüdig.
8. Kiige laul M. Lüdig.
9. Hümnus — ooperist „Lembitu tütar“ A. Lemba.
Õpilas-ringi laulukoor õp. h-ra P. Konsapi juhatusel.
10. Mere kaldal. Fantaasia flöötele ja
orkestrile W. Popp.
Flöötel VIb kl. õpilane O. Virkhaus.
11. Jõulud. a) Jõulukellad, b) Karjalaste laul, c) Tarkade tulek hommikumaaalt, d) Jõulumees, e) Rikkalik kingitus, f) Jõululaul.
Kooli simfoonia orkester õpetaja h-ra A. Wirkhausi juhatusel,

III.

KELLE KOHUS

nali 1 vaatuses.

Juhatab end. õpil. h-ra A. Vismann.

- Kristjan Hauk, kingsep . . V kl. õpil. F. Mörd.
 Karoline, tema naene . . VIa kl. õpil. L. Pirn.
 Hanne, kingsepa naiseõde . VIa kl. õpil. M. Vedo.
 Karl Söderling, kooliõde . VII kl. õpil. A. Eckbaum.
 Johann, toapoiss . . . VII kl. õpil. E. Aabel.
 Froehlich, proovireisija . . V kl. õpil. E. Paal.
 Tüdruk VIb kl. õpil. H. Jürgenson.

TANTSUKORD.

I.

Valse

Papillon

Two-step (anglaise)

Krakovjak

Mazurka.

II.

Valse des dames

Pas-d'Espagne

Torreador

Rheinländer

Mignon — des dames.

III.

Valse-Boston

One-step

Pas-de-Quatre

Polka

Valse finale.

ARN NT-4220

Palun koolijuhatajaid laulu ja võimlemise alal antud ringkiri vastavate õpetajate korraldusse anda, kuna käesolev palun õpetajaile ette lugeda.

Lugupeetud õpetajad.

Kui Teie kätte saate käesoleva ja laulu- ning võimlemisjuhtide korraldused laulude ja harjutuste täitmises erilist tähelepanu väärivate vigade parandamisest, siis on käes mai keskpaik ja aega jääb veel Harjumaa koolide pidustusele vaevalt kaks nädalat.

Lugupeetud õpetajad, ärge arvake, et meie Tallinnas pole teadlikud Teie töökoormas, ja eriti veel nüüd pidustuste ettevalmistuste puhul. Ärge arvake, et käesolevaga saabunud ringkiri vigade parandamisest nii laulu kui võimlemise alal oli otsitud ja mõeldud Teie tehtud töö alahindamiseks. Ei, need näpunäited on asja huvides meie ühise ettevõtte hääks! Korraldavad ju käesoleva pidustuse Harjumaa õpetajate Liit Teie endi soovil koos maakoolivalitsusega. Minule ainult on saanud osaks olla pidustuse üldkorraldaja ning olla seega ainult Teie tahte teostaja. Palun siis meie ühise ettevõttega tehtavaid korraldusi sama häätahtliselt ja täpselt täita kui juba seni teinud olete.

Teist oleneb kava ühtlane ja laitmata täitmine. Püüame ühiselt kanda seda vastutust, mille Harjumaa õpetajaskond üksmeelse otsusega omaks võttis möödunud aastal.

Harjumaa õpetajad, Teie olete olnud otsijad, paremuse poole püüdjad vast rohkem kui ühegi teise maakonna õpetajad. Teie agara tegevusel kohapeal teostati Harjumaal esimesena 6 kl. algkooli sundus; Teie ja minu eelkäija hr. Depman'i algatusel korraldati 1929. aasta kevadel Harjumaa koolide I laulupäev. See läks Teil siis korda täiel määral.

Nüüd viie aasta pärast, õpetajaskond, Teie agara töötulemusena enda täiendamise kaudu on võimalikuks saanud õpilaste pidustuste kava täiendamiseks võtta eestlaste põlisele kunstivarale — laulule — esmakordselt veel võimlemist.

Harjumaa õpetajaskond on pioneeriks õpilaste pidustuste kava rikastamisel laululaval võimlemisega, täiendusena seni olnud laulule.

See on aga progressi loomulik käik. Ikka otsida, ikka uut, ikka täiendada, mis ilus ja rahva omapära kohane. Milleks varjata lapse

liigutusi ja väljendusi ning miks jälgida seda ainult hääles, miks mitte ka pildis.

Selle tagajärjel Teie töökoorem, samuti ka õpilaste oma on isegi poole suurem eelmise pidustuse omast. Kuid ka meil on selle tagajärjel enam tööd.

Töö tulemustest ja pidustuse kordaminekust saadavat ülejääki kavatseb maavalitsus kasutada Harjumaa Õpetajate Liidu soovide kohaselt Hrjumaa keskkooli aluskapitalina või kehvemate õpilaste abistamiseks edasiharimisel, mingil tingimusel aga mitte maavalitsuse kassa kulude katmiseks. Seda ütelge ka lastevanematele, et nad tuleksid arvuliselt pidustusele, ostaksid ette piletid ja kavad, mida meie saadame 21. mai paigu kooli kaudu levitamiseks. 2. juuni olgu Harjumaa suurpäev, kus hulgad voolavad Tallinna.

Õpetajad lohutage ennast sellega, et seda tööd ei tule teha igal kevadel.

Kujunegu Harjumaa koolide pidustused korraldamisele iga viie aasta tagant Harjumaa rahva ühise tahteavaldisena ja Harjumaa õpetajaskonna töövaeva ja hoole suurlavastuseks, mis kroonivad Teie kavatahtlikkust, tööhindu ja kõigepealt tööoskust.

Õpetajad, veel kaks nädalat, siis on läbi 1934/35. a. kooliaasta, möödab 2. juuni pidustus ja võite rahuldustundega asuda suvipuhkusele. Seni aga jõudu ja tööindu!

S. Leidtorp,

Harju maakoolivalitsuse juhataja.

Tööjuhatus № 63. **Luukere ehk toes** *).

Õpperaamatust: V. L. S., lk. 125, p. 4 — lk. 127, p. 7;
L., lk. 90—96.

1. Koostan inimese toese luude nimestiku üksikute osade järgi: a) pea, b) selgroog, d) rinnakorv, e) jäsemed — käsi ja jalg kõrvuti — ja f) neid kerega ühendavad luud. Kui palju on luid kokku?

2. Seletan lühidalt, mis on iga toese osa peamine ülesanne.

* 3. Kujutan joonisel luuühendusi: a) õmblus, b) 2—3 selgrootüli, mille vahel on kõhr, d) liiges pikilõikes.

4. Leian käel liigesed, mis võimaldavad a) ainult liikumist edasi-tagasi (ühes tasapinnas), b) pöörmist ümber telje, d) liikumist igas sihis. Suurimaid liigutusi võimaldab käel liiges.

* 5. Võrdlen käe- ja jalaliigutusi: missugustes liigestes jalas on liigutused rohkem piiratud kui vastavates liigestes käes?

* 6. Loen saatepala: „Liikuv torn“. Lahendan ülesandeid.

7. Mõtlemiseks: a) Nimetan loomi, kellel on selgroog (4—5 näidet). Kuidas kutsutakse niisuguseid loomi? b) Nimetan loomi, kellel puudub selgroog (3—4) näidet? Kuidas nimetatakse neid loomi? d) Missugune toese osa linnul (näiteks kanal) on liikuvam kui inimesel? Mispärast? e) Miks on väga painduv selgroog nastikul? f) Missugune toese osa puudub konnal?

*) Raamatust: Joh. Käis. Loodusõpetus. Tööjuhatusi iseseisvaks, individuaalseks tööks, 6. õppeaasta. (Ilmub trükist 20. aug. s. a.).

Peaa meeles:

1. Toese ülesanded on: a) b)
d)
2. Liikumatuult on luud ühendatud abil,
pool-liikuvalt, painduvalt abil,
liikuvalt abil.
3. Kõige liikuvam kehaosa on
4. (1—2 tundi).

Liikuv torn*).

Neljajalgne loom on liikumismasin, — meile hästi tuttava vankri loomulik mudel. Kahejalgne püstise keha-hoiuga inimene aga on liikuv torn, mille sarnast ehituskunstis ei leidu. Vaatleme seda torni ligemalt. Ta tugineb kahele peenele sambale, liigub, aga ei kuku kunagi ümber. Ta koguni jookseb, hüppab, kummardub ja siis jälle tõuseb püsti. See torn on nagu fotoaparaadi jalg, mida võib kolmekordselt kokku panna, siis jälle välja sirutada; ta võib koguni pea peal seista, ühel jalal püsida, lõpuks rõõmust oma osavuse üle kukerpalli lasta ja kohe jälle jalule tõusta nagu ei oleks midagi juhtunud.

Torn liigub kahel sambal. Need sambad ei ole mitte kindlad, laiad, liikumatud, sirgjoonelised, vaid koosnevad mitmest nurgelisest, kõverdunud ja liigeste abil nihutata-vaist, näivalt päris lahtistest juppidest. Ükski tükk ei ole matemaatiliselt korrapärane, igaüks on isemoodi vormitud, ei leidu ühtki sirgjoont, tasapinda ega ringi.

Oma põhiplaanilt on see ehitis üsna lihtne. Kesk-sambal ripub kaks paari sümmeetrilisi jäsemeid. Alumisele paarile toetub kere, ülemised ripuvad vabalt tasakaalu

*) Raamatust: Joh. Käis. Loodusõpetus. Saateainet iseseisvaks, individuaalseks tööks. 6. õppeaasta. (Ilmub trükist 20. aug. s. a.).

hoidmiseks (balansseerimiseks). Üksikute osade pikkused endi vahel võrrelduna on ka lihtsad:

- 3 × peakõrgus = kere pikkus,
- 3 × käepikkus = kogu keha pikkus,
- 3 × jalapõia pikkus = sääre pikkus,
- väljasirutatud käsi = kere pikkus,
- otsaesise (lauba) kõrgus = nina pikkus jne.

Niisugused on kehaosade suhted täiskasvanud inimesel. Lastel nooremas eas on nad tunduvalt teissugused: neil on suur pea, lühikesed jalad.

Keskmiselt teeb iga inimene voodist ülestõusmisest vara hommikul kuni voodisse minekuni õhtul 20.000 sammu, see oleks aastas 7 miljonit ja 70 eluaasta vältel ümmarguselt 500 miljonit sammu. Kui inimene ei käiks mitte siia-sinna, vaid ikka ühes sihis edasi, siis võiks ta oma pika elu kestel 6 korda ümber maakera mööda ekvaatorit käia ja hästi tundma õppida seda haruldast kera, mis on temale eluasemeks saanud, selle asemel, et surra teadmatutes elu imelikkusest, sest et ta nagu lind puuris hüpleb siia-sinna toidu terakesi otsides. Asuks aga inimene esimestel kõndimiskatsetel teele maailmaruumi, siis jõuaks ta raugana — Kuu peale tema kustunud tulemägede ja eluga.

Kuid inimese paremus ei ole mitte tema liikumise ulatuses (paljud loomad ületavad inimese nii hästi liikumise kiiruse kui ka kestusega), vaid liigutuste võrratus mitmekesisuses, mida ei leia me ühelgi loomal: inimene istub ja lamab, seisab ja käib, hüppab ja ujub, ronib ja roomab, tantsib ja võimleb, ratsutab, uisutab, teeb suusahüppeid, mängib palli, sõidab jalgrattal, toob pärleid merepõhjast ja ronib mäetippudele. Kes loomadest suudab liikumiskunstis ligineda inimesele? Ja kui veel mõtleme sellele, et inimene oma liikumiskiirust võib mitmekordselt suurendada sel teel, et paneb liikuma enda all kolvid ja rattad, sirutab enda kohal tiibu, laseb enda taga pöörelda

krivil ja juhib oma liikumist tüüri abil, siis alles näeme, kui kaugele ja kõrgele on inimene loomariigist jõudnud.

Mõtlemiseks: a) Kuidas saab jalga kolmekordselt kokku panna? b) Kuidas hoiame tasakaalu, „balansseerime“ kätega kõndimisel? jooksul? d) Kuidas hoiame tasakaalu ühelt jalalt teisele astudes? e) Mis on inimese toese tähtsaks omaduseks? f) Missugustel loomadil on vähe liikuv toes? g) Mis on need kolvid, rattad, tiivad, kruvid ja tüürid, mida inimene kasutab liikumisel?

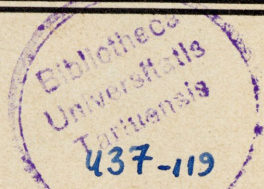
Ülesanne: Mõõdan enda kehal palas antud pikkusi.

Väljaandja Joh. Käis, Tartus, Tähe 77—3.

K. Mattieseni trükikoda o.-ü., Tartu 1935.

Tallinna Kooliteenijate

kinnine

PEO-ÕHTU

mitmekesise eeskava ja lõbustusega
peetakse Eesti Vabariigi 20. aastapäeva laupäeval
s. o. 23.02.38. Läti Seltsi saalis, Narva mnt. 13.
Peo algus kell 20.30, lõpp 03.00.

Tantsuks moodne ja vana tantsumuusika.

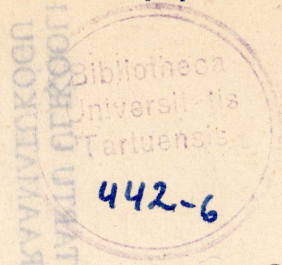
Peokutsed on eelmüügil järgmistes koolides:

hr. K. Ojasoon	Naiskutsekool	Tui 12
hr. A. Ellermets	Poeglastegüm.	Vabaduse pst. 2
hr. R. Tammik	Õhtu algkool	Lai 25
hr. J. Peegel	VI algkool	Imanta 44
pr. A. Nahk	Saksa tütar. güm.	Kentmani 6-b
pr. L. Vainola	Vene gümnaasium	Pikk 69
pr. K. Kasesalu	Kopli algkool	Koplis

Lootes kaasteenijate rohkearvulist osavõttu

Peotoimkond

P. S. Käesoleval kevadel külastavad Tallinna kooliteenijaid Soome-Helsingi kooliteenijad. Et aga vennasrahva vastuvõtt on seotud kuludega ja summasid selleks kuskilt ettenäha ei ole, siis kasutaksime peo puhtakasu Helsingi kooliteenijate vastuvõtuks.

Koolivalitsustele.

Haridusdirektori 2. okt. 1941. a. nr. 229 korralduse täpsemaks tõlgitsemiseks teen teatavaks alljärgnevad juhtnõõrid, mille rakendamine praktilises töös ajaloo õpetamisel toimugu viibimata.

1. Eelajaloolises ja vanaajaloo osas peab tõstetama rass ajaloolise arengu faktoriks.

2. Tuleb rangelt hoiduda germaanlasvastasest tendentsist. Juba ammugi minetatud vanade germaanlaste kohtlemine barbaritena ja sellekohane nimetus hüljatagu. Seevastu käsitletagu nende olemust ja kultuuri uuemate uurimuste andmeil.

3. Inglise ja prantsuse ajalugu, eriti nende rahvaste vaimuelu osas, peab taanduma; seevastu peab saksa ajalugu põhjalikumalt käsitlust leidma.

4. Valgustusajastu ja Prantsuse revolutsiooni ideede ülistamine pole lubatud.

5. Maailmasõja eellugu, Versailles'i diktaati ja pealesõjaaegset ajastut vaadeldagu natsionaal-sotsialistliku ajaloo käsitluse vaimus.

6. Natsionaal-sotsialismi hinnatagu väärilt kui Euroopa päästjat vältimatust kaosest.

7. Kodumaa ajaloo käsitus toimugu objektiivselt ja õiglaselt nii sakslaste kui eestlaste suhtes.

8. Pärissorjuse aja käsitlust, mis õigustamata kergekäeliste üldistuste tõttu võib anda sellest ajast liiga sünge pildi, tuleks kärpida.

Õppekavad jäävad endisteks; tuleb muuta vaid töökavu, andes igale küsimusele vajaliku ulatuse ja juhtnõõrides nõuetava sisu.

Algkoolides tuleks nii IV, V kui ka VI klassis käsitlemisele võtta peatükk „Praegune sõda ja Eesti saatus selle kestel“. See peatükk võiks olla järgmiselt sisustatud:

1914. a. sõda. Versailles'i rahu ning Saksamaa ja tema liitlaste olukord pärast seda. Eesti iseseisvuse aeg. Rahvussotsialism ja tema võidukäik. Teise maailmasõja puhkemine ja peamomendid. Kommunistide hirmuvalitsus Venemaal ja selle masendavad tulevused. Kallaletung Soomele ja Balti riikide okupeerimine. Eesti ja teiste okupeeritud maade ühendamine Nõukogude riigiga. Bolševike hirmuvalitsus Eestis. Saksa-Vene sõda ja Eesti territooriumi vabastamine kommunismist Saksa vägede poolt.

Selle peatüki läbitöötamiseks võiks reserveerida 6–8 õppetundi. Koolides, kus kursuse sissejuhatavas osas viimaste aastate sündmustikku on juba käsitatud, peaks siiski õpetajaile kättesaadetava materjali põhjal seda veel täiendatama.

Peale selle peatüki jääb algkooli IV klassi kavasse 1937. a. õppekavade järgi V klassi kursuse osa algusest kuni eestlaste minevikku käsitleva peatükini (incl.), V klassi kavasse sama klassi kursuse osa algusest kuni Hansa liiduni (incl.) ning VI klassile olulisemaid peatükke V ja VI klassi kavast.

Haridusdirektoriumil on kirjastamisel mõned brošüürid, mis saadetakse lähemal ajal ajaloo õpetajaile materjalina kätte.

Dr. Pallon (allkiri)
Haridusdirektori abi.

Ärakiri õige:

E. Araste (allkiri)
Nõunik.

Kõigile Saaremaa koolide juhatajaile ja ajaloo õpetajaile teadmiseks ja täitmiseks.

Kuussaares, 19. veebr. 1942. a.
Nr. 409.

Saare Maakoolivalitsuse juhataja
(allkiri)

Palutakse tungiwalt tähelepanna!

Kõigile, kõigile Tallinna linnas asuwatele asu- tustele ja seltskondlistele organisatsioonidele Tallinnas.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Tallinna koolidest saadud andmete jä-
rele on raske ilma sõja läbi mitmed lapsed
oma isad kaotanud ja enneolemata elu-
kalliduse puhul wiibivad paljud kooliläbi-
lased kõige wiletsamas ja raskemas seisu-
korras. Mitmed lapsed on peaaegu alas-
ti, — närus viietega, poolnälginult pea-
wad nad kooli tulema. Paljud lastest ei
saagi kooli tulla, sest leiba ei ole, millega
neid toita, ei riideid katmiseks, ei saapaid,
ei õpeabinõusid.

On ka juhtumisi ette tulnud, kus lap-
sed koolides nälja pärast nõrkewad ja pal-
jud surewadki kodus puuduse läbi.

Lapsed, kes oma isad ilma nägemata
kaugetele sõjawäljadele matma pidanud,
kelle filmadest alati wäikse, ihusüüta kan-
natus paistab ja kelle salajased südamse oh-
kamisi tuuled kannawad oma armsa, hoo-
lekandja — isa haual, — neid lapsi ei wõi,
ei juuda meie lasta nälgida ja puudust
kannatada.

Tallinna koolides ajutati hooletogude
ja lastewanemate komiteed, kes 10. no-
wembril j. a. ajutise keskjuhatusse wälis.
Tallinna koolide hooletogude ja lastewa-
nemate komiteede ajutisele keskjuhatusse
tehti ülesandeks koolilastele abiandmiseks
tarwilisi summasid nõutada.

Et aga walitsus praeguses seisukorras
ükkinda kaugelki ei juuda tuhandetele
waestele lastele abi anda, sellepärast ot-
justas hooletogude keskjuhatus 14. det-
sembril j. a. Tallinnas esimese „Haridus-
päewa toimepanna, mille pu-
has sihtetulek ohwerdatakse Tallinna puu-
dustkannatawatele koolilastele.

Et aga ettemõttele mõjuwamat ja laie-
mat toetust joetada, sellepärast pöörab
Tallinna koolide hooletogude ja lastewa-
nemate ajutine keskjuhatus tungiwa pal-
wega kõigi Tallinna asuwate asutuste ja
seltskondliste organisatsioonide ja jõudu-

de poole, et kõik, kes Hariduspäe-
wal 14. detsembril j. a. Tallinnas
soowivad waestelaste abiandmise tege-
musest osa wõtta ja toetada, endid lahkesti
teataksid, mitte hiljem kui 5. detsem-
bril j. a. Tallinna hooletogude ja las-
tewanemate keskjuhatusse, mis asub Tal-
linnas, Gogoli puiesteel nr. 4, tuba 1, ära
tähendades, misjaguusel kujul keegi töö-
poolest anda soowib. Kõnetunnid on 11
kuni 3 e. l. ja juhataja kõnetunnid igal
kesknädalal ja laupäeval kella ½5—6 p. l.

Kõik, kõik jeltsid ja seltskondade tegela-
sed Tallinnas! Te olete ikka wirgad
omas töös olnud. Tulge wabalt waeste,
puudustkannatawatele lastele appi, toeta-
ge neid sel hariduspäewal, 14. detsembril
j. a., Tallinnas, kuidas kellelgi wõimalik.
Kõikjaguust hariduspäewa pühitseme esimest
korda Gestimaa pinnal Tallinnas. Elu
ise ettenägemata raskuste läbi on selle
päewa meie toonud. Paneme kõik sel
päewal oma agarad käed tööle, wabale
ühiskondlisele tööle. Meie ei tohiks siin
pead norgu lasta. Näitame, et meil kõigi
nende raskuste peale waatamata, on
weel jõudu, tahame ja wõime puudust-
kannatawatele lastele abi anda. Nende
laste isad mõitlegid wahwasti ja piisiwalt
waenlaste wastu. Samuti mõitleme meie
ka nende laste puuduste ja nälja wastu,
teed lahendades neile hariduse saamiseks.
Sest kes waeste koolilaste abiandmi-
seks käsi ei tihka tööle panna, sellel ei ole
tulewik kallis.

Kõikide asutuste ja organisatsioonide
wastutulek ja toetamine, kui ka mitte-
toetamine, jaab awalikult ajalehtedes tea-
dustud. Samuti ka isiklikud toetused, mis
wastu wõetakse keskjuhatuses 14. det-
sembril j. a.

Ajutise keskjuhatusse juhataja

E. Walge.

Aidake meie waesemaid koolilapsi!

Kogu rahwale tõi sõda waesust ja wiletsust. Iseäranis walusalt aga kannatamad selle all meie abitud lapsed Tallinna koolides.

Tallinna koolide hoolekogude ja wanemate komiteede Keskjuhatus korraldab 8. mail j. a.

teise

rahwaharidus- päewa,

mille sissetulek puudustkannatajatele õpilastele läheb.

Puudub õpilasel koolis mingisugune õpeabinõu, riie j. n. e., kui suurt tahtust see tema tööle toob!

Et ülesandel suur tähtsus on, pöörab Keskjuhatus nüüd juba kogu rahwa poole korjandusraamatutega ja loodab, et iga kodanik oma kohut ausasti täidab, ohwerdades jõudumööda abitutele õpilastele.

Just need lapsed elawad praegu kõige raskemaid päimi üle, nemad on need tõsised kannatajad, sest nad on kõik ohwerdanud isamaa ja wabaduse eest, mis neil iganes anda oli.

Kodanikud! Nüüd on meie kohus neid aidata.

Rahamehed, wabrikandid, pangad, asutused, ärimehed, seltsid j. n. e.: määrake igaüks hariduse heaks summa.

Teatrid, kiinod ja ühiskud pidude ja etenduste korraldajad, ohwerdage üks päewane sissetulek Hariduspäewa heaks.

Kirikud, pange 8. mail kirikutes korjandus selle päewa heaks toime.

Käsi- näpu- ja joonistusõpetajad ning õpilased, annetage omi töid loterii jaoks.

Hoolekogud, pädagoogika nõukogud ja kõik haridusõbrad, aidake palawalt sellele ettevõttele kaasa.

Kodanikud! Tullakse korjandusraamatutega Teie juure, annetage lahkesti korjajatele, lahendage teed hariduse saamises kõigile.

Wõtku iga kodanik üleskutse lahkesti vastu, saatku postiga ehk toogu annetused

**Tallinna koolide hoolekogude ja wanemate komiteede
Keskjuhatus** nimel:

- 1) Keskjuhatus kantseleisse, Aia tän. nr. 18, Tallinna XXII linna algkool, õpetajanna S. Walge;
- 2) Polkownik Siimon, Rahukohtu tän. nr. 5;
- 3) Hr. Wahtmeister, S. Tartu m. nr. 1;
- 4) Hr. Lasu, Pikk tän. nr. 28;
- 5) Kirjastusühisus „Kool“ endine kooliõpetajate ladu Gesti pangamajas.

Tallinnas 1. märtil 1921. a.

Keskjuhatus.

Eesti ühfluskooli õpeaja kestvusest.

N. Kann.

Teatavasti kestab meie algkooli õpeaeg kaks aastat. Kuueaastalisele algkoolile järgneb kehtkool, mille kestvuse hra J. Annussoni ja niisama ka hra G. Baueri projekt viie aastaga kindlaks määravad. Sellega tuleks Eesti noorkool, kes ennast ülikooli sisseastumiseks ette valmistab võt kehtmist haridust omandada tahab, üksteistümme aastat õppida.

Maatame niid, kui laua teistes kultuurriikides õppida tuleb, et ülikooli sisse pääseda.

Põhja-Ameerika Ühendatud Riikides on kaheksa-aastaline elementaarkool (elementary school), mis kahte osasse jaguneb: nelja-aastaline algkool (primary school) ja nelja-aastaline kõrgem algkool (grammar school). Elementaarkoolile järgneb kaheksa-aastaline kehtkool, mis jällegi kaheastmeline on. Esimene aste — high school — on nelja-aastaline. Kes „high school“ rahuldavalt on lõpetanud, see astub kehtkooli ülemasse järku — kolledžisse (college), kus neli a. õpitakse. Pärast kolledži lõpetamist astuvad õpilased ülikoolidesse, kus õpeaeg kolm, kolm ja neli aastat kestab. Nii tuleb siis Ühendatud Riikides noortel kodanikel 16 aastat õppida, enne kui nad päris ülikooli sisse astuda võivad. Selle juures tuleb aga tähendada, et kolledžides ka juba teatav osa neist teadmistest omandatakse, mida meil ülikooli alamatel kursustel õpitakse.

Schweitsi kantonides ei ole algkooli õpeaeg mitte liie pikkune. Mõnes kantonis on algkool (Primarschule) kaheksa-, mõnes üheksa-aastaline. Kuid kehtkooli ülemine ei sündu mitte pärast algkooli täieliku kursuse lõpetamist, vaid varemalt. Mõnes kantonis tuleb õpilastel enne 8, teistes 4, 5 ja 6 aastat õppida, kuni neil kõrgemasse kooli vastu võetakse. Primaarkoolist astuvad õpilased sekundaarkooli (kõrgemasse algkooli), kus õpetus kestab kuni kaks aastat kestab.

Kehtkoolid (gümnaasiumid ja reaalkoolid) ei ole mitte liie pikkuise õpeajaga. Kõige lähema võltusega on Margau ja Glaaruse kantonide kehtkoolid, kus õpetus koolides neli aastat kestab. Kuid Margau kehtkooli võetakse õpilast, kes viieaastalise põhikooli ja nelja-aastalise sekundaarkooli (kõrgema algkooli) on lõpetanud. Glaaruse kehtkooli aga neid, kes kuueaastalise põhikooli ja nelja-aastalise „kõrgema linnakooli“ on lõpetanud. Tähendab esimeses kantonis kestab alg- ja kehtkooli õpeaeg kokku 13, teises 14 õpeaastat. Niisama on lugu ka teiste kantonide kehtkoolidega. Seal on õpeaeg kaks kuni üheksa aastat, kuid enne kehtkooli astumist tuleb primaar- ja sekundaarkoolis nii laua õppida, et õpeaeg kuni ülikooli sisseastumiseni 13 või 14 õpeaastat kestab.

Kroosimaal on 1905. aasta 18. veebruari seaduse järele kooliolub niiviisi korraldatud, et kolmeaastalise rahvakooli järele lapsi kuueklassilisesse reaalkooli vastu võetakse. Kes reaalkoolis viis klassi on lõpetanud, astub neljaklassilisesse reaalgümnaasiumi (ilma wana keelteta) või neljaklassilisesse Vadina gümnaasiumi (Vadina või Greeka keelega). Nii siis: 3 aastat rahvakooli + 6 aastat reaalkooli + 4 aastat gümnaasiumi, kokku 12 õpeaastat.

Norraamaal on 1896. aasta 24. juuli seaduse järele rahvakool seitsmeaastaline. Kooli ülemaste seisab koos 4-aastalised alamkehtkoolist ja 3-aastalised gümnaasiumist. Kes nelja-aastalisesse kehtkooli sisse astuda tahab, ei lõpeta mitte algkooli, vaid ainult algkooli viis klassi. Nii on siis ka Norras alg- ja kehtkooli õpeaja pikkus 12 aastat.

1920. aastal andis storting seaduse välja, mille järele kehtkooli õpeaeg 3 aastat ja pärast üleminekuaega 2 aastat kestma peab, selle juures aga tingimiseks tehes, et iga norralane 7-aastase algkooli lõpetama peab. Eriajal oleks siis seal õpeaeg alg- ja kehtkoolis (gümnaasium ühes arvatud) 13 aastat, kuid mõne aasta pärast lihendata

tafse teada, nagu ka varemaltki oli, 12-aastaks.

Daanimaal 1903. aasta 24. aprilli seaduse järele järgneb viieaastalisele rahvakoolile nelja resp. viieaastaline kehtkool. Kes nelja-aastalise kehtkooli lõpetanud, astub kolmeaastalisesse gümnaasiumi. Gümnaasium võib kolme liiki olla:

1. Klassiline-keeleline gümnaasium Vadina ja Greeka keelega.

2. Uue-keeleline Vadina keelega, ilma Greeka keeleta.

3. Matemaatika-loodusteadusline, ilma Vadina ja Greeka keeleta.

Tähendab alg- ja kehtkooli õpeaja pikkus Daanis on 12 õpeaastat.

Saksa-Austrias on rahvakool nelja-aastaline. Rahvakoolist astuvad lapsed kaheksa-aastalisesse gümnaasiumi või seitsmeaastalisesse reaalkooli. Tähendab 12 ja 11 aastat, kuid Austrias tahetakse kehtkooli teist viisi korraldada ja selle otstarbeks ongi juba 15. augustil 1921. aastal, see on kahe kuu eest, korraldus tehtud, mille järele 4-aastalised algkoolile 4-aastaline alamkehtkool järgneb. Looda võib, et sellele 4-aastaline ülemkehtkool ka reaalkooli harule järgneb.

Saksamaal on põhikooli kestvuse aeg nelja aastaga fikseeritud. Kuidas demokraatlik Saksamaa põhikooli peale keht- ja Bergema kooli üles ehitab, on erialgul teadmata, kuid praegusel ajal on kehtkoolide õpeaja pikkus 12—14 aastat.

Teistes kultuurriikides ei ole ühfluskooli selles mõttes veel olemas kui meil. Kuid ka seal on üleminek rahvakoolist kehtkooli võimaldatud, kuni selleks mõnes õpeasjas järele õppida tuleb. Igal pool tuleb aga õpilastel, teada ülikooli vastu ette valmistatakse, alg- ja kehtkoolis kokku 12 ja rohkem aastat õppida.

Kooliõpetajate kongressil Tallinnas oli õpeaja kestvus mineval aastal meil harutud, kuid kongressil, kus kehtkooli ja teiste riikide kooliolusid tundjaid algkooliõpetajaid alati vähemuses on, otsustati, et ühfluskooli õpeaeg olgu meil 11 aastat. Seda enamuse arvamusel on, nagu ülemal näitajin, niisasti hra Annussoni kui ka hra G. Baueri oma kehtkooli seaduse projektides arvestada võetud ja meil on seega loota, et meie ülikool ka tulevikus peab kaswandiwa vastu võtma, kes liie aasta vähem on ettevalmistust saanud kui teiste kultuurriikide kehtkoolide lõpetajad.

Kui meie kehtkoolide lõpetajad aga väljamaa ülikoolidesse tahavad minna, siis tuleb neil nähtavasti meie ülikoolis aastat kaks õppida, enne kui neid sinna vastu võetakse.

Usja tõsiduse pärast tuleks siigikogul niid, kus ta kehtkooli seadust harutama hakkab, põhjalikult koaluda, kas meie kehtkooli kursused mitte kuueaastalises ei tuleks muuta.

Eriajal võiks praegustele kehtkoolidele, mis kaheklassilised on, liie klassi juure lihada, nii et õpeaeg neis algkooliga ühes 12 aastat oleks. Reaalkoolidele, kus õpeaeg 7 aastat oli, lisataks tänawu juba nii kui üks aasta juure, nii et reaalkoolide õpeaeg erialgul 11 aastat kehtaks. Paari aasta pärast võiks ka reaalkoolide õpeaega 12 aastani pikendada.

Põhjuseks, miks kooliõpetajate kongressil enamuse 11-aastalise ühfluskooli poolt oli, oli peaaegu alikult soov, et Eesti wabariik kiiremas korras ülikooli haridusega jõudusid saaks. Praegusel ajal on aga ülikoolis nii palju ühfluskooli, et ülikool väga hästi liie aasta odada võib, kuni järgmised kehtkooli lõpetajate lennu üliõpilaste ridades suurendavad. Rasu oleks aga ülikoolil see, et tema kehtkoolist kiisemaid ja teaduslikult enam ettevalmistatud õpilast omandaks. Sellega kaotaks ka ülikooli professorite kaebused praeguse, sõja-olude pärast veel isearahis halvasti ettevalmistatud, üliõpilaste materjaali pärast, mida kehtkoolid ülikoolile 3—4 aasta jooksul on annud.

Tänast lehte 8 lehekülge.

Sellimise hind:

1 kuu	postiga 75.—	1 kuu	postiga 68.—
3 :	150.—	2 :	136.—
3 :	225.—	3 :	204.—

Wahamakse 100 marka kuus. — Adressi muutmise 10 marka.

Kuulutuste hinnad on:

Kuulutuse küljel, ühel weerul 3 marka millimeeter, lehe eesotsas 5 marka ja teksti tekstil 6 marka millimeeter teksti weeru laiuselt. Kuulutusi wõetakse järgmise päewa numbrisse kuni kella 5 p. l. wastu.

Õrfit nummer 3 nr 28

Tarvitamata jääwad lähenew kirjastuse häwitataste ära, suuremad saadetaste teoseid, kui selleks margid järele on ilmutud. Käsitirjad, mis alaliste kirjastuste järele wõist ei tule, jääwad hirmsa eest arwanata, kui neile tasanõudmine wõist ei ole kirjutatud. Saadetamisel kirjastustele peab saatis täielik nime ja aadressi all olema.

XVI aastekäik.

EESTI KURORT

Kafee-restoraan „KAJAK“ — Pirita tee nr. 1.
18.—25. oktoobrini s. a.

UUS KONSERT-KABAREE

eeskawa järgmiste artistide kaastegewusel: pr. Samjatina — konsert-lauljanna, Bosse — ball., Mahotina — Eesti laulud, pr. Karmen — hommikumaa tantsud, Tolla — ballet, Kruushinina — salong-lauljanna, hra Mosswin — tenor, Koromaldi muustlaste koor ja teised. Konsert-muusika hra Bulleriani juhatusel.

— Restoraan awatud kella 12 päewal. —
Muusika algus k. 7 ja kabaree algus k. 10 õ.
Juhatus.

Restoraan „DE RUSSIE“

Täna ja iga päew:

Uus eeskawa

tuntud tegelaste, Tallinna publikumi laste, kaastegewusel.

Näitejuht: Wene ooperinäitleja Leo Kassis.

Lillekauplus H. HENDEL

Harju tän. nr. 29

soowitab suures walikus wärskeid lilli, jardinier'i, wanikuid, ka kunstilisi lilli, wäga hästi tehtud. Hinnad väljaspool wõist.

Kahe I auhinnaga näitusel kroonitud.

Uuvalitud küsimised riigitontrollile.

Sotsialdemokraadi nr 90 7 s. on ära trükitud kirjastustele kirjutatute üle, mis olla Tallinnas.

V. a.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

algkooli
täienduskooli juhataja.

Avalikkude algkoolide seadete ja õppeabinõudega varustamise määrusega (RT. 95 — 1935. a., HSM Teataja nr. 14. 1935. a.) on Eesti koolide juhatajaile ja koolide ülalpidajaile tehtud ülesandeks muretseda nimetatud määruse § 3. alusel rida igasuguseid seadeid ja õppeabinõusid, kui neid veel koolidel pole. Seadete nimistust (VII Loodusõpetus ja tervishoid) leiame pkt. 16. all „K o g u m e i e t ä h t s a m a i d p ö l l u v i l j u“. Nimetatud kogu valmistasin metoodilisile ja praktilisile nõudeile vastavalt.

Üksikasju nimetatud kogust:

Kasti mõõted 30×30×6 sm, milles on 54 eriliiki mitmesuguseid põllu-, aedviljade ja kultuurheinte seemneid. Seemned on asetatud klaaspurkidesse, millised on kummipaelaga kinnitatud kolmele papist plaadile (à 18 liiki).

- I papp-plaadil on 18 liiki põlluviljade seemneid,
- II „ „ 18 „ aedviljade „
- III „ „ 18 „ kultuurheinte „

Iga purgi all on selles leiduvate seemnete eestikeelne ja ladinakeelne nimetus ning järjekorra number. Klaaspurgil on peal samuti järje nr.

Juhul kui võtame klaaspurgi kummipaela alt ära, saame ta õigesse kohta tagasi asetada purgile märgitud järjekorra numbri järele.

Eelpool-kirjeldatud seemnete kogu on leidnud laialdast tunnustust, mida tõendab suur tellijaskond ja tunnustavad tõendid kõrgemate ametasutiste poolt. Haridusministeeriumist sain alljärgneva hinnangu minu poolt valmistatud seemnete kogu kohta:

„V. R.
Haridusministeeriumi
Koolivalitsus
18. detsembri 1937. a.
nr. 31718.

Pärnumaa tagavaraõpetajale Aleksander Kilgasele

Pärnu Maavalitsus.

Teatame, et Teie poolt valmistatud seemnete kogu on kasulik õppeabinõu alg- ja täienduskoolidele, kuna kogus esinevad tähtsamate põlluviljade, heintaimede ja aedtaimede seemned.

Koolide Peainspektorid: E. Terasmäe (allkiri).

M. Raud (allkiri).“

(Tempelmaksustatud arve saadan raha saamisel.)

A. Kilgasele.

Tellin Teie poolt valmistatud:

- 1. põldviljade, aedviljade ja kultuurheinte seemnete kogu eks.
- 2. puude ja põsaste seemnete ja viljade kogu „

Kooli nimetus:

Aadress: Lähem raudtee jaam

Kogude hinna Kr. tasun kuu jooksul.

„.....“ 1938. a.

Koolijuhataja allkiri:

